

**Sør-Aurdal
kommune**

Budsjett og økonomiplan 2011 - 2014

Vedtatt i kommunestyret, sak 056/10 den 16.12.2010

INNHALDSFORTEGNELSE:

RÅDMANNENS INNLEDNING.....	5
ØKONOMISKE RAMMER	6
DRIFTSFORUTSETNINGER	6
INNTEKTSFORUTSETNINGER.....	7
INVESTERINGSPROSJEKTER	7
HOVEDOVERSIKT DRIFT	9
BEFOLKNINGSUTVIKLING	10
HISTORIKK	10
PROGNOSE FOR BEFOLKNINGSUTVIKLINGEN I PLANPERIODEN	10
ØKONOMISKE FORUTSETNINGER	11
STATSBUDSJETTET	11
DET ØKONOMISKE OPPLEGGET FOR KOMMUNENE	11
UTGIFTSUTJEVNINGEN – FORVENTET UTGIFTSBEHOV.....	12
SKATT.....	12
INNTEKTS- OG FORMUESSKATT	12
EIENDOMSSKATT	13
RAMMETILSKUDD	13
UTGIFTSUTJEVNING	13
INNTEKTSUTJEVNING	13
INNBYGGERTILSKUDD.....	14
SKJØNNSMIDLER.....	14
SMÅKOMMUNETILSKUDD / DISTRIKTSTILSKUDD SØR-NORGE.....	14
FINANS	14
RENTEKOMPENSASJON.....	14
RENTEINNTEKTER OG RENTEUTGIFTER, AVDRAG PÅ LÅN	14
UTGIFTSFORUTSETNINGER.....	15
DRIFT OG INVESTERING.....	15
LØNNS- OG PRISFORUTSETNINGER	15
GENERELT OM DEN ØKONOMISKE UTVIKLINGEN, HOVEDTALL.....	16
LANGSIKTIG GJELD.....	16
FOND	16
NETTO DRIFTSRESULTAT.....	16
OVERORDNEDE MÅLSETTINGER.....	17
KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL.....	17
<i>Visjon</i>	17
<i>Hovedmålsetting</i>	17
ADMINISTRASJONSPLAN.....	18
<i>Krav til ledere</i>	18
FELLES FOR DRIFTSOMRÅDENE	19
ÅRSVERKSRAMME	19
INTERNE STAB- OG STØTTEFUNKSJONER.....	21
PLAN, NÆRING, UTVIKLING, KULTUR	22
HOVEDMÅL.....	22
<i>Næring, utbygging, samferdsel og arealbruk</i>	22

Kultur	23
NØKKELTALL – FAKTATALL OG MÅLEKART FOR PLANPERIODEN	24
OPPLÆRING SKOLE	26
HØVEDMÅL.....	26
NØKKELTALL – FAKTATALL OG MÅLEKART FOR PLANPERIODEN	26
OPPLÆRING BARNEHAGE	30
HØVEDMÅL.....	30
NØKKELTALL – FAKTATALL OG MÅLEKART FOR PLANPERIODEN	30
HJEMMETJENESTE	32
HØVEDMÅL.....	32
NØKKELTALL – FAKTATALL OG MÅLEKART FOR PLANPERIODEN	32
SØR-AURDALSHEIMEN	35
HØVEDMÅL.....	35
NØKKELTALL – FAKTATALL OG MÅLEKART FOR PLANPERIODEN	35
MILJØARBEIDERTJENESTEN	37
HØVEDMÅL.....	37
NØKKELTALL – FAKTATALL OG MÅLEKART FOR PLANPERIODEN	37
NAV VALDRES SØR-AURDAL	39
HØVEDMÅL.....	39
NØKKELTALL – FAKTATALL	40
HELSE OG FAMILIE	41
HØVEDMÅL.....	41
NØKKELTALL – FAKTATALL OG MÅLEKART FOR PLANPERIODEN	41
DRIFT / VEDLIKEHOLD	44
HØVEDMÅL.....	44
NØKKELTALL – FAKTATALL OG MÅLEKART FOR PLANPERIODEN	44
INVESTERINGSPROGRAM	46
SAMLET OVERSIKT INVESTERINGSPROSJEKTER	46
KOMMENTARER.....	46
FINANSIERING AV INVESTERINGER	48

Rådmannens innledning

Økonomiplanen gir et økonomisk bilde av de prioriteringer som er skissert. Årsbudsjettet er første år i økonomiplanen.

Det innføres et nytt styrings- og rapporteringssystem i kommunen som tar utgangspunkt i kommuneplanens samfunnsdel, og gjør overordnede mål mer konkrete og målbare. Det er utarbeidet et målkart for den enkelte tjeneste og rådmannen sammen med tjenestelederne skal sette i gang de tiltak som er nødvendige for at målene skal nås. Ved kvartalsrapporter og årsmelding skal det rapporteres tilbake til det politiske nivå på måloppnåelse.

Regjeringen ønsker å styrke kommuneøkonomien også for 2011, slik at tjenestetilbudet kan utbygges. Føringer er at barn og unge 1–18 år og innbyggere 67 år og over skal prioriteres. Nytt for 2011 er innlemming av barnehagetilskuddene i rammetilskuddet (gjelder både driftstilskudd, skjønnsmidler til barnehager og tilskudd til barn med nedsatt funksjonsevne), i dag mottar kommunene øremerkede tilskudd til drift av barnehager. Det er lagt inn midler til barnehager tilsvarende det som kommunen mottar. Det er knyttet usikkerhet til hvorvidt dette vil dekke de faktiske utgifter gjennom året.

Den generelle reduksjonen i driftsrammene som er forutsatt i driftstilpasningsprosessen er videreført i 2011, slik at rammene reelt sett er redusert. Det er tatt høyde for lønnsvekst tilsvarende nasjonale anslag, samtidig er antall stillinger både i administrasjon og pleie- og omsorgssektoren redusert som følge av vedtatte forutsetninger. Målsettingen i driftstilpasningsprosjektet om at det skal frigjøres midler til kompetanseheving og større innsats på vedlikehold er ikke innarbeidet i 2011. Det er viktig at det legges til rette for dette videre i planperioden.

Omlegginger i pleie- og omsorgstjenesten som følge av driftstilpasningsprosessen er godt i gang. Det skulle reduseres med 8 sykehjems plasser innen 2015, og i løpet av 2009 - 2010 er det redusert med 5 plasser. Presset på sykehjems plasser har avtatt noe, og i det siste året har det vært noe ledighet i plassene slik at kommunen også har kunnet selge noen plasser til andre kommuner.

Hjemmetjenesten har mange brukere over 90 år som krever ekstra ressurser.

Hjemmehjelpstilbudet er som følge av driftstilpasningen halvert.

Psykiatrisk dagsenter er flyttet inn i lokalene til Bagn barnehage, dette medfører en reduksjon i utgiftene til husleie.

Oppretting av vikarpool videreføres, som følge av dette er det lagt inn innsparinger på vikarutgifter.

Sør-Aurdal har en stor tjeneste for miljøarbeid sammenlignet med andre kommuner, både i antall brukere og tjenestetilbud. Utfordringene er at tjenesten er spredt, det er kompliserte diagnoser og det er vanskelig å rekruttere fagfolk.

I budsjettet for 2011 er utgifter til strøm økt betraktelig i forhold til budsjettet for 2010.

Utgifter til vei er økt litt fra 2010 til 2011, gjennom noe større utgifter til vintervedlikehold. Det er videre et stort etterslep på vedlikehold, budsjettet for 2011 ligger omtrent på samme nivå som budsjettet for 2010.

IKT Valdres etableres som et eget interkommunalt selskap IKS. Det er lagt inn midler til tjenestekjøp, samt kr. 500.000 i egenkapitaltilskudd som overføres investeringsbudsjettet.

Barnevernet er organisert som en felles tjeneste i Valdres, med Nord-Aurdal som vertskommune. Det er lagt inn midler til drift av tiltak, samt tjenestekjøp.

Det jobbes videre med etablering av et felles skatteoppkreverkontor i Valdres. Kontoret skal lokaliseres på Leira og det tas sikte på oppstart fra sommeren 2011.

Økonomiske rammer

Kommunen forsøker å følge opp de sentrale myndigheters styringssignaler i forhold til satsing på forskjellige tjenesteområder, med de forventninger dette medfører. Vi har gjennom flere år hatt en sterkere vekst i lønns- og personalkostnadene våre enn utviklingen i de frie inntektene har gitt rom for. Store investeringsprosjekter er også gjennomført, noe som har gitt kommunen en høy lånegjeld og svake netto driftsresultat.

Et særdeles svakt driftsresultat i 2008 er snudd. Regnskapet for 2009 kom ut med et mindreforbruk og positivt netto driftsresultat. Likevel drar vi med oss deler av underskuddet fra 2008 inn i økonomiplanperioden 2011 - 2014. I økonomiplanperioden legges det opp til at netto driftsresultat vil utgjøre mellom 0,6 og 2,0 % av sum driftsinntekter. Med underskuddsbelastningen fra 2007 og 2008 er dette akseptabelt, men over tid må kommunen forsøke å heve resultatet til mellom 3 og 5 %.

Utfordringen vår er fortsatt å begrense den årlige kostnadsveksten. Med de foreslåtte investeringsprosjektene vil lånegjelden øke i 2011, men vil deretter bli noe redusert i økonomiplanperioden - og det er også helt nødvendig for å bedre handlingsrommet. Samtidig må driftstilpasningsprosjektet gjennomføres på en slik måte at kostnadsøkningen i tjenesteproduksjonen bremses.

Det er en forholdsvis sterk økning i rammetilskuddet i 2011 som er knyttet til endringer fra øremerking til rammefinansiering. Det er fortsatt uklart hva som evt. skjer av endringer i finansieringen knyttet til samhandlingsreformen, og det er derfor ikke lagt inn justeringer i tilknytning til dette. Økningen i skatteinntektene forventes fortsatt å bli litt under landsgjennomsnittet.

Driftsforutsetninger

Rammetilskuddet beregnes med bakgrunn i bl.a. befolkningssammensetningen i vår kommune sett i forhold til landet som helhet. For 2011 er det gjort betydelige endringer i kostnadsnøklene bl.a. i forbindelse med endringen i barnehagefinansieringen, og det fører til at utgiftsutjevningen får en relativt mindre betydning enn innbyggertilskuddet i den nye modellen. Det er ikke lagt inn nøye beregninger for hvordan utslaget blir av dette i økonomiplanperioden.

Selv om det beregnede utgiftsbehovet blir redusert ser vi at vi fortsatt har et stort antall elever som har krav på spesialundervisning, og innen hjemmetjenesten og miljøarbeidertjenesten er det et konstant og økende press på tjenester. På den annen side har presset på sykehjemsplasser avtatt noe. Reduksjonen av sykehjemsplasser videreføres, og vi holder muligheten åpen for periodevis salg av plasser.

Den generelle reduksjonen i driftsrammene som er forutsatt i driftstilpasningsprosessen er videreført i økonomiplanperioden, slik at rammene reelt sett er redusert. Det er tatt høyde for

lønnsvekst tilsvarende nasjonale anslag, samtidig er antall stillinger både i administrasjon, skole og pleie- og omsorgssektoren redusert som følge av vedtatte forutsetninger. Målsettingen i driftstilpasningsprosjektet om at det skal frigjøres midler til kompetanseheving og større innsats på vedlikehold er ikke innarbeidet i 2011. Det er viktig at det legges til rette for dette videre i planperioden.

Omstillingen som er forutsatt gjennom driftstilpasningsprosjektet er ikke nødvendigvis negativ for kvaliteten på tjenestene som leveres, selv om det fører til økonomiske innsparinger og endringer i måten tjenestene utføres på. Eksempler på positive virkninger av omstillingen utover bedre økonomi kan være;

- mer interessante arbeidsoppgaver
- større faglig fokus
- nytenkning og utviklingsorientering i saksbehandlingen
- samlokalisering / større og mer robuste fagmiljø
- prioritering av kjerneområdene / lovpålagte tjenester.

Valdreskommunene startet i 2009 et prosjektarbeid i tilknytning til Samhandlingsreformen, Regionalt helseprosjekt. Midler til videreføringen av dette prosjektet er lagt inn i økonomiplanen.

Inntektsforutsetninger

De forskjellige betalingssatser og gebyrer vedtas årlig som en del av budsjettvedtaket. Det vises til eget gebyrhefte der de foreslåtte endringene framgår.

I økonomiplanperioden er det nødvendig å vurdere nivået spesielt på gebyrer knyttet til vannforsyning og avløp. Vi har en lav dekningsgrad på disse gebyrene, og vi er avhengige av å utnytte inntekspotensialet vårt best mulig.

Eiendomsskatt er tidligere innført for verker og bruk samt Bagn tettsted. En arbeidsgruppe nedsatt av kommunestyret har levert en rapport der forskjellige alternative løsninger for eiendomsskatt er vurdert. I 2010 utgjør eiendomsskatten fra verker og bruk omtrent 6,5 mill. kr., mens det for boliger i Bagn tettsted utgjør omtrent 0,2 mill. kr. Kommunestyret har i 2010 ikke tatt endelig stilling til evt. endringer når det gjelder eiendomsskatt.

Etter rådmannens mening vil en avvikling av dagens eiendomsskatt ikke være tilrådelig, da dette vil føre til store problemer med å opprettholde kommunens tjenestetilbud.

En innføring av eiendomsskatt for hele kommunen vil kunne gi oss merinntekter mellom 3,2 og 19,4 mill. kr., avhengig av innretning.

Investeringsprosjekter

De største investeringene som foreslås i perioden er knyttet til skoler, avløpsrensing, energiøkonomisering, adresseringsprosjekt, samferdsel og miljøarbeidertjenesten. Det er foreslått 2,25 mill. kr. til renovering på SAUS (i tillegg til tidligere bevilgninger), 0,2 mill. kr. til tilpasning på Bagn skule og 0,3 mill. kr. til ”dugnadsprosjektet” ved Hedalen b/u skole. Oppgradering av Bagn renseanlegg foreslås med 1,9 mill. kr., og det legges til rette for ENØK-tiltak med 5,45 mill. kr. Det pågående adresseringsprosjektet er beregnet til 1 mill. kr. i planperioden. Det er signalisert vilje til et ”spleiselag” bl.a. med vegvesenet om istandsetting av Leite bru, foreløpig beregnet til 1,5 mill. kr. for kommunen. Innen miljøarbeidertjenesten er tidligere kommunestyrevedtak fulgt opp med forslag om 10,5 mill. kr. til forsterket bolig.

Utover dette er det lagt inn begrensede investeringsmidler til oppfølging av Geodataplan, oppfølging av hovedplaner for vann og avløp samt trappeheis ved Begnadalen helsestasjon.

Generelt er det viktig å holde investeringsnivået på et forholdsvis lavt nivå framover, inntil den økonomiske handlefriheten er gjenvunnet.

Hovedoversikt drift

Sør-Aurdal kommune Økonomiplan 2011-2014						
ENDELIG ØKONOMIPLAN						
Tekst	Regnskap 2009	2010	Budsjett			
			2011	2012	2013	2014
Driftsinntekter						
Brukerbetalinger	-9 101 528	-8 179 000	-7 709 000	-7 940 000	-8 178 000	-8 423 000
Andre salgs- og leieinntekter	-20 979 353	-18 848 000	-20 375 000	-20 986 000	-21 616 000	-22 254 000
Overføringer med krav til motytelse	-38 060 329	-30 508 000	-22 047 000	-22 708 000	-23 389 000	-24 091 000
Rammetilskudd	-85 574 579	-88 587 000	-109 156 000	-113 369 000	-117 111 000	-120 853 000
Andre statlige overføringer	-11 621 240	-8 590 000	-6 753 000	-6 956 000	-7 165 000	-7 380 000
Andre overføringer	-514 964	-780 000	-498 000	-513 000	-528 000	-544 000
Inntekts- og formuesskatt	-58 783 662	-59 152 000	-57 305 000	-58 626 000	-59 947 000	-61 268 000
Eiendomsskatt	-6 706 694	-6 850 000	-6 850 000	-7 000 000	-7 150 000	-7 300 000
Andre direkte og indirekte skatter	-737 946	-737 000	-737 000	-737 000	-737 000	-737 000
Sum driftsinntekter	-232 080 294	-222 231 000	-231 430 000	-238 835 000	-245 821 000	-252 860 000
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	131 649 793	131 549 000	133 641 000	137 650 000	141 780 000	146 033 000
Sosiale utgifter	25 515 979	24 417 000	26 991 000	27 801 000	28 635 000	29 494 000
Kjøp av varer og tj., inngår i komm. tj.prod.	28 249 778	21 409 000	24 660 000	25 277 000	25 909 000	26 557 000
Kjøp av tjenester, erstatter komm. tj.prod.	15 750 705	15 728 000	21 534 000	22 072 000	22 624 000	23 190 000
Overføringer	13 363 058	12 807 000	11 610 000	11 610 000	11 610 000	11 610 000
Avskrivninger	7 614 974	7 614 000	7 614 000	7 614 000	7 614 000	7 614 000
Fordelte utgifter	-1 451 713	-258 000	-408 000	-408 000	-408 000	-408 000
Sum driftsutgifter	220 692 574	213 266 000	225 642 000	231 616 000	237 764 000	244 090 000
Brutto driftsresultat	-11 387 720	-8 965 000	-5 788 000	-7 219 000	-8 057 000	-8 770 000
Finansinntekter						
Renteinntekter og utbytte	-1 111 273	-1 017 000	-710 000	-686 000	-781 000	-1 040 000
Mottatte avdrag på utlån	-17 944	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Sum eksterne finansinntekter	-1 129 217	-1 047 000	-740 000	-716 000	-811 000	-1 070 000
Finansutgifter						
Renteutgifter og låneomkostninger	5 845 457	6 648 000	6 970 000	6 720 000	6 591 000	6 452 000
Avdrag på lån	5 263 809	4 980 000	5 664 000	5 601 000	5 699 000	5 779 000
Utlån	34 130	30 000	80 000	80 000	80 000	80 000
Sum eksterne finansutgifter	11 143 396	11 658 000	12 714 000	12 401 000	12 370 000	12 311 000
Resultat eksterne finanstransaksjoner	10 014 178	10 611 000	11 974 000	11 685 000	11 559 000	11 241 000
Motpost avskrivninger	-7 614 974	-7 614 000	-7 614 000	-7 614 000	-7 614 000	-7 614 000
Netto driftsresultat	-8 988 516	-5 968 000	-1 428 000	-3 148 000	-4 112 000	-5 143 000
Interne finanstransaksjoner						
Bruk av tidl. års regnsk.m. mindreforbruk	-	-3 070 000	-	-	-	-
Bruk av disposisjonsfond	-814 270	-130 000	-260 000	-	-	-
Bruk av bundne fond	-2 366 099	-1 813 000	-1 868 000	-1 584 000	-1 584 000	-1 584 000
Sum bruk av avsetninger	-3 180 370	-5 013 000	-2 128 000	-1 584 000	-1 584 000	-1 584 000
Overført til investeringsbudsjettet	700 931	424 000	924 000	424 000	424 000	704 000
Avsatt til dekn. av tidl. års regnsk.m. merforbr.	3 755 348	7 180 000	1 855 000	3 275 000	-	-
Avsatt til disposisjonsfond	277 567	2 207 000	30 000	286 000	4 525 000	5 276 000
Avsatt til bundne fond	4 364 574	1 170 000	747 000	747 000	747 000	747 000
Sum avsetninger	9 098 419	10 981 000	3 556 000	4 732 000	5 696 000	6 727 000
Regnskapsmessig mindreforbruk	3 070 466	-	-	-	-	-
Regnskapsmessig merforbruk	-	-	-	-	-	-
Resultat etter interne finanstransaksjoner	-0	-	-	-	-	-

Befolkningsutvikling

Historikk

År	Folke- mengde 1. januar	Levende- fødte	Døde	Fødsels- oversk.	Inn- flytting	Ut-flytting	Netto- flytting	Folke- tilvekst	Endring i %
2000	3 389	41	50	-9	122	135	-13	-22	-0,65 %
2001	3 367	32	51	-19	113	109	4	-15	-0,45 %
2002	3 352	36	42	-6	107	127	-20	-26	-0,78 %
2003	3 326	42	72	-30	104	149	-45	-75	-2,25 %
2004	3 251	32	42	-10	133	109	24	14	0,43 %
2005	3 265	27	42	-15	117	124	-7	-22	-0,67 %
2006	3 243	31	43	-12	82	119	-37	-49	-1,51 %
2007	3 194	27	35	-8	122	132	-10	-18	-0,56 %
2008	3 176	34	39	-5	121	88	33	28	0,88 %
2009	3 204	31	52	-21	112	109	3	-18	-0,56 %
2010	3 186	13	27	-14	99	98	1	-13	-0,41 %
2010*	3 173								
Gj.sn. siste 10 år		33	47	-14	113	120	-7	-20	-0,61 %
Gj.sn. siste 5 år		30	42	-12	111	114	-4	-16	-0,49 %

Kilde: SSB. * 1. okt. 2010

Sør-Aurdal kommune har hatt en negativ befolkningsutvikling de siste 10 år, med en gjennomsnittlig årlig reduksjon på 20 innbyggere.

Prognose for befolkningsutviklingen i planperioden

	2010	2011	2012	2013	2014
Innb. 0-5 år	195	188	194	197	202
Innb. 6-15 år	415	411	393	394	372
Innb. 16-66 år	1 986	1 971	1 972	1 957	1 946
Innb. 67-79 år	364	374	379	388	404
Innb. 80-89 år	173	165	170	175	168
Innb. 90 år og over	53	54	46	44	38

Framskrivningen er hentet fra SSB sine prognoser. Hovedalternativet for framskrivning av befolkningen er gitt navnet MMMM, som står for mellomnivået for henholdsvis fruktbarhet, levealder, innenlands flytting og nettoinnvandring.

Som det framgår av tabellen er det i denne framskrivningen forventet stabilitet i aldersgruppen 0-5 år, vekst i gruppen 67-79 år, og reduksjon i de øvrige aldersgrupper.

Økonomiske forutsetninger

Statsbudsjettet

I regjeringen sitt forslag til statsbudsjett er bl.a. følgende sagt om distrikts- og regionalpolitikken:

Regjeringen ønsker å gi folk reell frihet til å velge hvor de vil bo, sikre likeverdige levekår og ta ressursene i hele landet i bruk. Regjeringen vil opprettholde et spredt bosettingsmønster som sikrer verdiskaping i hele landet og tar vare på viktige kulturelle og historiske verdier som er sentrale for egenarten i landet. I St.meld. nr. 25 (2008–2009) *Lokal vekstkraft og framtidstru – Om distrikts- og regionalpolitikken* presenterer regjeringen hovedinnholdet i distrikts- og regionalpolitikken for de kommende årene. Regjeringen vil styrke lokal og regional vekstkraft i områder med lav økonomisk vekst, lang avstand til større markeder, ensidig næringsstruktur og stagnasjon eller nedgang i folketallet. Regjeringen vil fremme en balansert utvikling mellom by og land som møter levekårsutfordringer i alle deler av landet. Regjeringen vil legge til rette for å styrke og utnytte verdiskapings- og kompetansemiljøene i hele landet for å fremme innovasjon og verdiskaping i byene og distriktene. Nettopp samspillet mellom by og land er viktig for norsk næringsutvikling. Regjeringen legger vekt på å føre en distrikts- og regionalpolitikk som bidrar til utvikling av:

- arbeidsplasser der folk bor, samtidig som verdiskapingspotensialet knyttet til nærings- og kompetansemiljøer i alle deler av landet blir utløst
- gode og likeverdige tjeneste- og velferdstilbud i alle deler av landet
- bygder og tettsteder som er attraktive for bosetting

Det økonomiske opplegget for kommunene

Om det økonomiske opplegget for kommunene sies det bl.a. i statsbudsjettet:

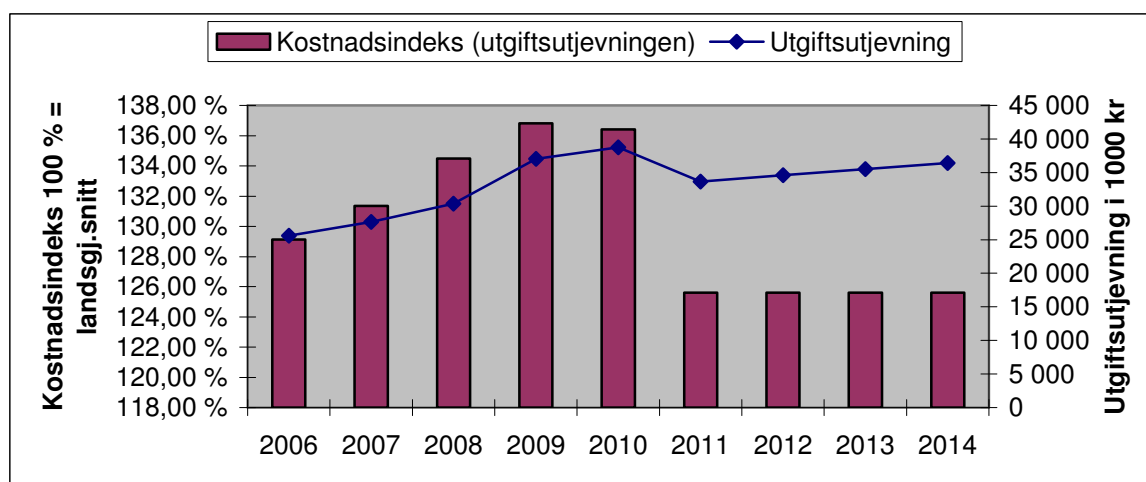
En sterk og sunn kommuneøkonomi er en forutsetning for et godt velferdstilbud i hele landet. Regjeringen legger opp til fortsatt vekst i kommunesektorens inntekter i 2011. Det vil legge til rette for videreføring av det høye aktivitetsnivået i kommunesektoren. Regjeringen følger opp forslaget til nytt inntektssystem for kommunene som ble fremmet i kommuneproposisjonen 2011. Det nye inntektssystemet vil bety et mer rettferdig system for fordeling av inntektene mellom kommunene. Øremerkede tilskudd til barnehager innlemmes i kommunenes frie inntekter i 2011. Andelen frie inntekter av de samlede inntektene øker dermed til om lag 80 pst. (momskompensasjon er medregnet i frie inntekter). Andelen øremerkede tilskudd reduseres til knapt 5 pst. Dette er den laveste andelen øremerkede tilskudd siden inntektssystemet ble etablert i 1986. Økt andel frie inntekter gir større rom for lokale prioriteringer for kommunene.

Utgiftsutjevningen – forventet utgiftsbehov

Gjennom utgiftsutjevningen beregnes den enkelte kommunes utgiftsbehov ut fra objektive kriterier i inntektssystemet. Utviklingen i befolkningssammensetningen spiller en vesentlig rolle i disse beregningene.

Fram til 2009 har vi hatt en sterk årlig vekst i beregnet utgiftsbehov, mens utviklingen i utgiftsutjevningen ikke har vært like sterk. Fra 2011 er det betydelige endringer i kostnadsnøklene, noe som medfører et ”brudd” i statistikken for økonomiplanperioden. Det er først neste år en vil kunne si noe mer konkret om virkningene av endringene.

For Sør-Aurdal kan dette illustreres i følgende figur:

Skatt

Inntekts- og formuesskatt

Skatteveksten har på landsbasis de senere år vært høy, mens den for Sør-Aurdal har vært svakere og mer variabel fra år til år. For 2011 er det forventet en nedgang. I økonomiplanen har rådmannen lagt inn en skattevekst tilsvarende det som er beregnet på landsbasis, ut fra KS sine prognoser.

Inntekter (1000 kr.)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Inntekts- og formuesskatt	53 909	58 784	58 430	57 305	58 626	59 947	61 268
Endring fra året før	-3,2 %	9,0 %	-0,6 %	-1,9 %	2,3 %	2,3 %	2,2 %
Prosent av landsgjennomsnittet	76,1 %	81,2 %	76,8 %	81,1 %	81,1 %	81,1 %	81,1 %
Herav selskapsskatt	1 099						

Skatt er sammen med rammetilskuddet den viktigste inntektskilden for kommunen, og er en vesentlig del av de frie inntektene.

Skatteinntektene utgjør i 2011 og resten av økonomiplanperioden mellom 24 og 25 % av kommunens totale driftsinntekter.

Eiendomsskatt

I økonomiplanen er eiendomsskatten videreført med dagens nivå. Det er utarbeidet en rapport om evt. endringer i utskrivningen, men det er foreløpig ikke endelig konkludert om dette. Inntektene fra eiendomsskatt er et vesentlig bidrag for at kommunen skal kunne opprettholde sitt tjenestenivå.

Rammetilskudd

Med gjeldende befolkningsframskriving lagt til grunn vil utgiftsutjevningen øke med anslagsvis 2,8 mill. kr. i økonomiplanperioden. Samtidig vil innbyggertilskuddet bli økt med 7,8 mill. kr. og netto inntektsutjevning øker.

Inntekter (1000 kr.)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Utgiftsutjevningen	30 378	37 044	38 769	33 678	34 600	35 521	36 442
Inntektsutjevning	11 753	9 144	12 958	9 308	9 523	9 737	9 952
Selskapsskatt	1 099						
Innbyggertilskudd	23 972	30 271	32 419	60 666	63 272	65 879	68 485
Overgangsordninger/tillegg	915	3 273	847	414	885	885	885
Skjønnsmidler	418	308	300	250	250	250	250
Småkomm./distriktstilskudd	1 059	5 535	4 338	4 839	4 839	4 839	4 839
Rammetilskudd	69 594	85 575	89 631	109 155	113 369	117 111	120 853

Sammen med skatteinntektene er rammetilskuddet den delen av kommunens inntekter som utgjør de frie inntekter. Rammetilskuddet beløper seg til mellom 47 og 48 % av de totale driftsinntektene i økonomiplanperioden. Tabellen over viser de forskjellige elementene i rammetilskuddet.

Utgiftsutjevning

Utgiftsutjevningen baserer seg på et sett av kriterier som på en objektiv måte skal beregne hvor dyr den enkelte kommune er å drive, og midlene i inntektssystemet blir så omfordelt mellom kommunene i henhold til dette.

Inntektsutjevning

Det er skatteinntektene som ligger til grunn for utbetalingene gjennom inntektsutjevningen. Etersom kommunen ligger betydelig under landsgjennomsnittet i skatteinntekter vil vi få kompensert en del av dette gjennom inntektsutjevningen. Sør-Aurdal hadde i 2008 skatteinntekter som tilsvarte 76,1 % av landsgjennomsnittet, og andelen vil iflg. prognosen i 2014 være økt til 81,1 %.

Innbyggertilskudd

Dette er et likt tilskudd pr. innbygger, og utgjør i 2011 kr. 19.047. Det er beregnet en økning i innbyggertilskuddet i perioden som følge av senket skatteandel, slik at beløpet pr. innbygger i 2014 er økt til kr. 21.502.

Skjønnsmidler

Skjønnsmidlene tildeles av fylkesmannen etter en samlet vurdering av kommunenes utfordringer samt forhold kommunene kan legge vekt på gjennom søknad, og har for Sør-Aurdal sin del vært svært begrenset. For ikke å spenne forventningene for høyt videreføres nivået for 2011.

Småkommunetilskudd / Distriktstilskudd Sør-Norge

Småkommunetilskuddet har tidligere vært utbetalt til kommuner med under 3.200 innbyggere. I 2009 ble det innført et nytt Distriktstilskudd for enkelte kommuner i Sør-Norge med over 3.200 innbyggere, samtidig som utmålingen av småkommunetilskuddet ble endret. Det er folketallet pr. 1. januar i året før budsjettåret som legges til grunn ved utmålingen av tilskuddet. Størrelsen på småkommunetilskuddet er redusert fra 2011.

Finans

Rentekompensasjon

Det vil bli søkt om rentekompensasjon for låneopptak som knytter seg til utbedringer og evt. utbygginger ved skolene.

Fra tidligere prosjekter mottar kommunen rentekompensasjon for Reform-97, utbygging av omsorgsboliger og sykehjemsplasser og utbygging ved Sør-Aurdal ungdomsskole. Tilskuddene baserer seg på Husbankens lånerenter, og vil med dagens rentesatser utvikle seg slik i økonomiplanperioden:

(Tall i 1000 kr.)	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Reform '97	319	307	295	283	272	260
SAUS	597	317	345	325	305	284
Omsorg/sykehjem	3 072	2 398	2 453	2 410	2 368	2 325
Sum tilskudd	3 987	3 022	3 093	3 018	2 945	2 869

Renteinntekter og renteutgifter, avdrag på lån

Renter/avkastning på innskudd og plasseringer beregnes til gjennomsnittlig 2,5 % i 2011, 3,0 % i 2012, og 3,5 % i 2013 og 2014.

Renteutgiftene beregnes å ligge gjennomsnittlig 0,3 % høyere, altså 2,8 % i 2011, 3,3 % i 2012,

og 3,8 % i 2013 og 2014.

Renter på eksisterende og nye lån er lagt inn i økonomiplanens forutsetninger.

Avdrag på lån er budsjettet ut fra vedtatte avdragsplaner og forutsatte nye låneopptak.

Utgiftsforutsetninger

Drift og investering

I samsvar med regnskapsforskriftene er kommunens budsjett inndelt i en driftsdel og en investeringsdel.

Av driftsbudsjettet er omtrent 70 % bundet opp i lønn og sosiale utgifter, resten skal dekke kostnader til tjenestekjøp, materiell og utstyr til kommunens tjenesteproduksjon. Driftsutgiftene er nokså stabile, med en årlig økning på mellom 3 og 3,5 % i snitt.

Investeringsbudsjettet varierer mer fra år til år, og omfatter enkeltprosjekter som for en stor del finansieres med låneopptak. Med en solid driftsøkonomi kan en større del av investeringene finansieres med egne midler, noe som fører til mindre rente- og avdragsutgifter i framtiden. Betaling av renter og avdrag er en vesentlig utgiftspost i driftsbudsjettet vårt.

Lønns- og prisforutsetninger

Det er gjennomgående benyttet følgende budsjettforutsetninger:

Lønnpåslag på korrigert grunnlag:	3,50 %
Pensjon arb.takere:	12,21 %
<i>Sykepleiere</i>	13,39 %
<i>Lærere</i>	10,46 %
Arbeidsgiveravgift:	6,40 %
Andre driftsutgifter:	0,00 %
Inntektsposter:	varierende

Forutsatt lønnsvekst er noe over statsbudsjettets anslag. Beregnet utgift er i det alt vesentlige plassert på felles tjenesteområde for lønnsoppgjør, og blir fordelt når resultatet er kjent.

Det har ikke vært mulig med en generell prisjustering av utgifter, slik at i realiteten er det faktiske endringer og nedjustering der det er mulig som er lagt til grunn for å oppnå budsjettbalanse.

Generelt om den økonomiske utviklingen, hovedtall

Langsiktig gjeld

(Tall i 1000 kr.)	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lånegjeld 1/1	129 149	130 381	134 642	142 032	138 869	134 196
Låneopptak	6 760	9 527	13 340	2 724	1 312	100
Avdrag	5 528	5 266	5 950	5 887	5 985	6 065
Lånegjeld 31/12	130 381	134 642	142 032	138 869	134 196	128 231
Pr. innbygger	41	42	45	44	42	40

Det største låneopptaket i 2011 er knyttet til etableringen av forsterket bolig for miljøarbeidertjenesten.

Fond

(Tall i 1000 kr.)	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bundne driftsfond	13 244	12 601	11 480	10 643	9 806	8 969
Ubundne inv.fond	8 451	8 451	8 451	8 451	8 451	8 451
Bundne inv.fond	1 349	1 349	1 349	1 349	1 349	1 349
Disposisjonsfond	5 136	7 213	6 983	7 269	11 794	17 070
Sum fondsmidler	28 180	29 614	28 263	27 712	31 400	35 839

Det legges opp til en styrking av fondsreservene med i alt 6,2 mill. kr. i planperioden. Det er helt nødvendig å bygge opp igjen disposisjonsfondet slik at vi har mulighet til å møte uforutsette hendelser i driften.

Netto driftsresultat

(Tall i 1000 kr.)	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Driftsinntekter	232 080	222 231	231 773	239 189	246 185	253 234
Netto driftsresultat	8 989	5 968	1 428	3 148	4 112	5 143
Netto driftsres. i %	3,87 %	2,69 %	0,62 %	1,32 %	1,67 %	2,03 %

I planperioden vil gjennomsnittlig driftsresultat være vel 1,4 %. Vi har altså fortsatt en jobb å gjøre for å få et stabilt resultat på mellom 3 og 5 %.

I disse tallene ligger det inne en forutsetning om at underskuddet fra 2008 skal dekkes inn fordelt på årene 2010 – 2012, slik det er anledning til etter kommuneloven. Den alminnelige forutsetningen for inndekning av underskudd er at det skal skje i løpet av de to påfølgende årene etter underskuddet har oppstått, men det er altså mulig å strekke det over ytterligere to år dersom hovedregelen vil føre til urimelige virkninger for kommunens tjenestetilbud. Slik budsjettet for 2011 nå er lagt opp er det behov for å fordele resten av underskuddsbetalingen på 2011 og 2012, dersom vi ikke greier inndekkingen i 2010.

Ulempen med ikke å dekke inn underskuddet i 2010 er at kommunen dermed vil havne på ”ROBEK-lista” (Register om betinget godkjenning og kontroll) når regnskapet for 2010

avlegges. Den mest negative følgen av registrering i ROBEK er sannsynligvis knyttet til kommunens omdømme. De praktiske følgene er begrenset:

For de kommuner som er oppført i registeret, er følgende vedtak ikke gyldig før de er godkjent av fylkesmannen:

- Vedtak om opptak av lån og finansiell leasing
- Vedtak om leie av
 - o bygninger,
 - o anlegg, og
 - o varige driftsmidler som kan påføre kommuner utgifter utover de fire neste budsjettår.

For kommuner som er oppført, skal fylkesmannen lovlighetskontrollere kommunestyrets budsjettvedtak.

Kommuner som inngår kontrakter som krever godkjenning skal orientere sine medkontrahenter om at de er satt under betinget godkjenning og kontroll.

Rådmannen anser disse følgene for kommunens daglige drift å være av mindre betydning enn det vil være å gjøre drastiske tilpasninger i tjenestetilbudet til kommunens innbyggere.

Overordnede målsettinger

Kommuneplanens samfunnsdel

Visjon

Sør-Aurdal skal være en kommune der alle innbyggerne sikres en god livskvalitet i alle faser av livet, og der bærekraftig forvaltning av naturressursene står i fokus. Sør-Aurdal kommune skal gjennom tilrettelegging og positive holdninger til utvikling, bli en god kommune å bo i, flytte til og besøke.

Hovedmålsetting

I samarbeid med næringsliv, frivillige lag, organisasjoner o.l. skal Sør-Aurdal kommune videreutvikle et allsidig kultur- og idrettsliv og sine lokalsamfunn med Bagn som det funksjonelle kommunesenteret. Med de tilgjengelige ressurser skal kommunen gi det eksisterende næringsliv så gode rammebetingelser som mulig, samtidig som det samarbeides på alle plan (fylke, region) for å stimulere til utvidelser og nyetableringer.

Arbeid, bolig, kultur og tjenestetilbud vil fortsatt være de viktigste forutsetningene for trivsel i Sør-Aurdal. Folk må i størst mulig grad få bo der de vil, og være sikre på at kommunal service når fram uavhengig av bosted, kjønn og alder. Kommunesenteret skal ha sentrale funksjoner, med livskraftige bygder med mest mulig service også lokalt.

Administrasjonsplan

Krav til ledere

Ledere i Sør-Aurdal kommune

* tar ansvar

- for at resultatmål oppnås.
- for at medarbeidere utvikler seg.
- for at problemer ryddes av veien og konflikter løses.
- for at aktivitetsnivået blir organisert slik at vedtatt budsjett ikke overskrides.

* er lojale og

- argumenterer for sitt syn før beslutninger blir tatt.
- følger lojalt opp når beslutninger er tatt.

* skaper trygghet gjennom

- forutsigbarhet og prioritering.
- orden i rutiner og systematikk i arbeidet.

* er medmennesker som

- er åpne og redelige.
- behandler alle som likeverdige.
- kjennetegnes ved at det er samsvar mellom det som sies og det som gjøres.

* forplikter seg og

- lar seg evaluere i forhold til mål.
- forandrer der hvor forandring kreves.

Felles for driftsområdene

Årsverksramme

Gjennom tjenestestedenes kommentarer fremgår det at Sør-Aurdal kommune har følgende utvikling i faste stillingshjemler:

Ansvar/tjeneste		2010	2011
150	1200 Rådmannens stab	7,50	7,50
	1205 Kommunekassen	4,00	4,50
	1210 Tingvoll - fellesfunksjon	0,40	0,40
	1220/1221 IKT ¹⁾	2,00	0,00
	1810 Hovedtillitsvalgt	0,30	0,30
154	5000 Planarbeid etter plan- og bygningsloven	8,80	7,50
	5205 Landbruk	2,00	2,00
	4720 Kulturadministrasjon	0,60	0,60
156	1235 Innkjøp Valdres	1,00	1,00
	2600 SA musikk/kulturskole ²⁾	1,82	1,65
	4000 Norskopplæring innvandrere	2,00	1,20
	4300 Innvandretj.inkl. tj.leder i HF 0,25	0,65	1,00
200	Skole undervisn.pers. ³⁾	46,94	51,29
200	Skole/SFO - ass., merkantil	7,04	6,52
210	2250 Oppvekst skole, tj.leder	1,00	1,00
	4900 Vassfaret leirskole	1,75	1,75
300	Barnehage ⁴⁾	25,70	28,30
310	Tjenesteleder	1,00	1,00
350	Sør-Aurdal folkebibliotek	1,50	1,50
400	Helsesøster, helsestasjon ⁵⁾	2,55	3,30
401	Barneverntjenesten ⁶⁾	3,30	0,00
401	NAV - kommunal ⁷⁾	3,00	1,50
402	Fysioterapitjeneste	2,90	2,90
403	3405 Administrasjon åpen omsorg	1,80	1,60
	3410 Hjemmesykepleie	21,69	20,83
	3415 Hjemmehjelp	6,33	5,86
	3425 Brukerstyrt personlig ass.	2,30	2,56
	4220 Psykisk helsearbeid ⁸⁾	4,95	6,45
404	Sør-Aurdalsheimen	51,60	47,60
405	Miljøarbeidertjenesten	42,91	42,23
415	2255 Logopedtjeneste	0,40	0,40
	4160 Kommunelege	0,98	0,98
	4200 Legetjenesten - helsesekr.	3,60	3,40
	4190 Tjenesteleder helse og familie	0,75	0,75
	4220 Psykisk helsearbeid barn og unge ⁹⁾	0,75	0,00
500	Drift/vedlikeholdstjenesten ¹⁰⁾	17,97	17,97
Sum årsverksramme		283,78	277,34

- 1) Overføres til nytt interkommunalt selskap - IKT Valdres fra 01.01.11
- 2) Reduksjonen skyldes en ansatt som fikk hele sitt tilsetningsforhold samlet i én Valdreskommune, og SAK kjøper i stedet tjenesten fra denne kommunen
- 3) ”Økningen” fra 2010 er ikke reell. Årsverksrammen som ble lagt til grunn i

-
- budsjettforslaget for 2010 var basert på kommunestyrevedtak av september 09, som innebar nedlegging av ungdomstrinnet i Hedalen
- 4) Økningen fra 2010 skyldes ikke først og fremst en reell økning av antall ansatte, men at mange tidligere midlertidige arbeidsavtaler i løpet av 2010 er gjort om til faste. Resten skyldes utvidet barnehagetilbud
 - 5) Økningen skyldes at stilling på 75% knyttet til psykisk helsearbeid barn og unge er flyttet fra ansvar 415 til helsestasjonstjenesten
 - 6) Overført til interkommunalt barnevern i Nord-Aurdal kommune f.o.m. 01.07.10
 - 7) 1,5 årsverk overført til Hjemmetjenesten, psykisk helsearbeid
 - 8) Økningen forklares i note 7
 - 9) Reduksjonen forklares i note 5

Interne stab- og støttefunksjoner

Politiske ansvarsområder

Kapittelet omfatter politiske ansvarsområder, interkommunal revisjonsordning, kontingenter (KS, LVK) og overføring til Kirkelig fellesråd.

Endringer fra 2010 til 2011:

- Videreført samme møtestruktur som 2010 med kveldsmøter og også en reduksjon i antall møter
- Videreført reduksjon i møtegodtgjørelse for formannskapsmedlemmer og komiteledere
- Som ledd i avvikling av komiteer er lagt inn en reduksjon på 4 møter.
- Lagt inn midler til valgavvikling 2011
- Overføring av midler til Kirkelig fellesråd er økt med kr. 80.000,-

Stab / støtte

Ansvarer omfatter rådmannens stab og støttefunksjoner for samtlige tjenesteområder.

Endringer fra 2010 til 2011:

- Økning på 0,5 stilling regnskap / skatt. Stillingen ble opprettet pr 010810.
- IKT Valdres etablert som IKS fom 010111.
- kapitalinnskudd IKT Valdres, 0,5 mill
- Utgiftsøkning i forhold til premieavvik pensjoner på kr. 3,7 mill
- Lønnsoppgjør, 2011 er et mellomoppgjør, det er lagt inn 3,5% økning på 8 mnd.
- Tilskuddsområdet for kultur er flyttet over på ansvar 154 plan / næring
- Innkjøp av nytt biblioteksystem – det er lagt inn midler til opplæring i bruk av systemet.

Utfordringer 2011:

- Samlokalisering av avdeling stab / støtte vil gi en bedre ressursutnyttelse med større muligheter for ”overlapping” spesielt i forhold til lønn og regnskap.
- På grunn av lite midler over tid er det etterslep i forhold til kompetanseoppbygging. Oppfølgingskurs for systemansvarlige på ulike IT systemer er dyre, det forventes deltakelse på slike kurs for å kunne delta i felles opplæring ved endringer / oppgraderinger.

Plan, næring, utvikling, kultur

Hovedmål

Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2008-2018 har overordnede mål på området:

Næring, utbygging, samferdsel og arealbruk

- ◆ Kommunen skal legge forholdene til rette for utvikling og vekst innen eksisterende og ny virksomhet til beste for innbyggerne og samfunnets behov.
- ◆ Videreutvikle Sør-Aurdals allsidige næringsliv ved å bygge på eksisterende bedrifter og næringer, samt søke videreutvikling gjennom nye tiltak og etableringer.
- ◆ Universell utforming skal legges til grunn.
- ◆ Kommunen skal prioritere arbeid og aktivitet for ungdom i alderen 18 til 25 år.
- ◆ Opprettholde et levedyktig landbruk med produksjon av mat, trevirke og utmarksprodukter til beste for næringens utøvere og samfunnets behov.
- ◆ Kommunal utbygging skal legge vekt på langsiktighet og økonomisk drift.
- ◆ Ved utbygging skal det legges vekt på løsninger som totalt sett gir lavest mulig kostnader gjennom investeringens levetid.
- ◆ Kommunen skal være en foregangskommune med hensyn til i størst mulig grad å benytte klimanøytral energi og være en pådriver for at ENØK-tiltak hensyntas i alle bygg.
- ◆ Kommunen skal sikre etterspørselen etter drikkevann for innbyggere og tilreisende med vann av forskriftsmessig drikkevannskvalitet.
Drikkevannkildene skal sikres slik at forsyningen blir sikker og økonomisk forsvarlig.
- ◆ Kommunen skal behandle avløpsvann på en slik måte at helse- og miljøskader eller sjenerende forhold ikke oppstår.
- ◆ Vegene er et av de viktigste virkemidlene i distriktspolitikken. Vegnettet er av stor betydning for å opprettholde bosettingen og for å legge til rette for en utvikling i de enkelte bygdene.
- ◆ Kommunen skal arbeide aktivt for å påskynde utbedring av riks- og fylkesveger, og tilrettelegge for rasteplasser og gang- og sykkelvei langs deler av E-16.
Egne ressurser samles for best mulig utvikling i de enkelte bygder der folk bor.
- ◆ Arealressursene skal forvaltes slik at inntjeningen kan øke innenfor et vidt spekter av aktiviteter med basis i en bærekraftig utvikling. Dyrka jord, også tidligere brukt jordbruksareal og produktiv skog, skal sikres som produksjonsgrunnlag for framtidig landbruk. Arealene skal brukes uten å forringes, det biologiske mangfoldet og befolkningens tilgang til friluftsområder skal sikres.
- ◆ Det skal være sterke samfunnsgagnlige årsaker tilstede for å omdisponere dyrka jord til annen bruk.
- ◆ Kommunen har store områder som med fordel kan nyttes til bolig- og ervervsbebyggelse.
Fradeling til slike formål skal det sees ”romslig” på dersom det ikke går ut over dyrka mark, arrondering, landskapshensyn eller kulturlandskap.
- ◆ Fritidsbebyggelse avklares gjennom regulering etter overordnet planlegging i kommuneplanens arealdel.
- ◆ Kommunen skal ha en positiv holdning til næringsmessig bruk av verneområdene i kommunen.

- ◆ Kommune skal ha en positiv holdning til utvikling og utbygging av småkraftverk og bidra til at lokale utbyggere gis best mulig vilkår for å bygge ut vannkraft
- ◆ Landbruksplanen for Sør-Aurdal kommune legges til grunn for de fleste landbruksspørsmål i kommunen.

Utfordringer i planperioden

- Innenfor tildelte rammer skal Planavdelingens virksomhet bygge på service, kvalitet og oppdatert kompetanse.
- Forvaltningsoppgavene skal prioriteres løses forutsigbart og med høy kvalitet
- Arealplanlegging – herunder kommuneplanens arealdel - skal brukes som et redskap for langsiktig ressursforvaltning og som et redskap i utviklingsarbeidet dersom kapasiteten tillater det.
- Avdelingen skal framstå som utviklingsrettet og med fokus på bosetting og verdiskaping i næringslivet – herunder landbruket
- Videreutvikle og holde ved like digitale verktøy for å øke servicenivået og effektivisere saksbehandlingen.

Kultur

*I samarbeid med næringsliv, frivillige lag, organisasjoner o.l. skal Sør-Aurdal kommune videreutvikle et **allsidig kultur- og idrettsliv** og sine lokalsamfunn med Bagn som det funksjonelle kommunesenteret.*

Med de tilgjengelige ressurser skal kommunen gi det eksisterende næringsliv så gode rammebetingelser som mulig, samtidig som det samarbeides på alle plan (fylke, region) for å stimulere til utvidelser og nyetableringer.

*Arbeid, bolig, **kultur** og tjenestetilbud vil fortsatt være de viktigste forutsetningene for trivsel i Sør-Aurdal. Folk må i størst mulig grad få bo der de vil, og være sikre på at kommunal service når fram uavhengig av bosted, kjønn og alder. Kommunesenteret skal ha sentrale funksjoner, med livskraftige bygder med mest mulig service også lokalt.*

*Kommunen skal ha et **rikt og allsidig kulturliv**, blant annet gjennom **kulturskolen**, samt bruke **kulturlivet** som virkemiddel for å fremme bosetting.*

*Kommunen vil gjennom **målstyrt anleggsutbygging** bidra til at den samlede anleggsmassen i kommunen gir flest mulig anledning til å drive **idrett og fysisk aktivitet** på sitt nivå der de bor. Det skal sikres varierte og sammenhengende grøntarealer i nærområdet, rom for leik, gang- og sykkelveier og trygge skolevei.*

Bruke fysisk aktivitet for å forebygge sykdom og tilrettelegge for arbeidslivet.

Ut fra dette har ”**Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2008-2011**” fokusert på følgende utfordringer:

Idrett og fysisk aktivitet for alle.

I denne visjonen ligger det at kommunen gjennom sin idrettspolitikk skal legge til rette for den organiserte idretten og egenorganiserte trenings- og mosjonsaktiviteter.

Målgruppe

Alle aldersgrupper, spesielt barn og ungdom.

Selv om visjonen innebærer at hele befolkningen skal ha tilbud om fysisk aktivitet som de finner meningsfylt, skal barn og ungdom stå i sentrum for kommunens engasjement. Videre

anleggsutbygging i kommunen bør i særdeleshet gi prioritet til disse spesielle gruppene behov.

Friluftsliv er en lavterskelaktivitet, som kommunen vil satse på i planperioden, i arbeidet med tilrettelegging for idrett og fysisk aktivitet for alle.

Målsetninger

Overordnet mål:

Kommunen vil gjennom målstyrt anleggsutbygging bidra til at den samlede anleggsmassen i kommunen gir flest mulig anledning til å drive idrett og fysisk aktivitet på sitt nivå der de bor.

”Kulturmelding 2006” trekker opp følgende målsettinger for kulturområdet:

- 1) Ha et rikt og allsidig kulturliv.
- 2) Ha et godt samarbeid med lag og foreninger i kommunen.
- 3) Bruke kulturlivet som virkemiddel for å fremme bosetting.

Nøkkeltall – faktatall og målekart for planperioden

Faktatabell – kultur

Faktatabell (KOSTRA)	Sør-Aurdal			Kommune- gruppe (2009)	Oppland (2009)	Landet u/Oslo (2009)
	2007	2008	2009			
Netto driftsutgifter kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter Enhet : Prosent	2,2	2,0	1,9	3,8	3,7	4,3
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger Enhet : Kroner	917	895	881	1 624	1 442	1 593
Netto driftsutgifter til kino per innbygger Enhet : Kroner	17	20	17	15	18	12
Netto driftsutgifter til idrett per innbygger Enhet : Kroner	76	84	87	177	211	201
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger Enhet : Kroner	75	75	67	121	120	161
Kommunale driftstilskudd til lag og foreninger pr lag som mottar tilskudd Enhet : Kroner	7 681	8 109	10 767	14 354	25 372	26 360

Utfordringer i planperioden

- Tilrettelegging for og et godt samarbeid med frivillige lag og foreninger i kommunen om et allsidig kulturtilbud.
- Stimulering av kulturlivet i kommunen.
- Oppfølging og oppdatering av ”Kulturmelding 2006”.
- Revidering av ”Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet i Sør-Aurdal kommune”, planprosess i 2011.
- Målstyrt anleggsutbygging og stimulering for idrett og fysisk aktivitet. Oppfølging av handlingsprogrammet i ”Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet i Sør-Aurdal

kommune” med søknad om spillemidler til anleggene som ligger inne i handlingsprogrammet, oppfølging av spillemiddelordningen og anleggsutbyggingen.

- Turkarusellen, samarbeid med idrettslagene i kommunen.
- Den kulturelle skolesekken (DKS): Oppfølging av ”Strategiplan for Den kulturelle skolesekken i Sør-Aurdal kommune 2008-2011”. Ny ordning for DKS innført fra Oppland fylkeskommune, med større vekt på lokale produksjoner i DKS. Kommunens produsentrolle i DKS.
- Videre drift av Bygdekinoen i kommunen med digitalisering.

Brukerperspektivet	Data-kilde	Status 2010	Mål 2011	Mål 2014
Kulturmidler Antall lag og organisasjoner som får utbetalt tilskudd til drift fra kulturmidlene	Telling	53	54	55
Idrett Andel av barn og unge i alderen 0-19 år som er medlemmer i idrettslag (%)	Kulturmiddel-søknader og innbyggerstall 0-19 år fra SSB	67,7	68	70
Anleggsutbygging Antall godkjente spillemiddelsøknader (ordinære anlegg og nærmiljøanlegg)	Telling	5	4	5
Bygdekinoen Tilfredshet med kinotilbudet målt i antall besøkende i gjennomsnitt per kinokveld	Halvårsrapporter fra Bygdekinoen		20	25
Den kulturelle skolesekken Antall produksjoner i Den kulturelle skolesekken	Telling Skoleårsrapporter		20	25

Medarbeiderperspektivet	Data-kilde	Status 2008	Mål 2011	Mål 2014
I hvilken grad tror du din arbeidsplass har et godt omdømme blant innbyggerne i kommunen?	Medarbeider-Undersøkelsen (1-6)	4,4	4,6	4,8
I hvilken grad får du tilstrekkelig informasjon til å kunne gjøre en god jobb?	Medarbeider-Undersøkelsen (1-6)	4,5	4,7	4,9
Mener du at du har tilstrekkelig kompetanse til å utføre dine arbeidsoppgaver?	Medarbeider-Undersøkelsen (1-6)	4,8	4,9	5,0

Økonomiperspektivet (Tall i 1000 kr.)	Datakilde	Status 2010	Status 2011
Avvik mellom budsjett og regnskap utgifter (positive tall = mindre forbruk)	Regnskap		
Avvik mellom budsjett og regnskap inntekter (positive tall = mer inntekter)	Regnskap		

Opplæring skole

Hovedmål

Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2008-2018 har overordnede mål på område:

- Elevene i Sør- Aurdal kommune skal møte et godt skolemiljø som gir læring og trivsel for alle
- Kommunen skal skape en felles pedagogisk forståelse for hva et godt skolemiljø er, og gi innsikt i hvordan en kan oppnå dette
- Personalet skal gis kompetanse til å takle hverdagen i klasserommet både praktisk og pedagogisk.
- Skoler og klasser må være så store at det faglige miljøet blir utviklet og elevene kan lære sammen med andre på lik linje. Hensynet til sosialt og pedagogisk miljø for elevene skal være overordnet andre hensyn.
- Tilrettelagt undervisning med tidlig hjelp til barn med spesielle behov er viktig.
- Kommunen skal ha et rikt og allsidig kulturliv, blant annet gjennom kulturskolen, samt bruke kulturlivet som virkemiddel for å fremme bosetting.

Ut i fra dette vil skole fokusere på følgende utfordringer:

- Tilfredsstillende resultat på elevundersøkelsen, foreldreundersøkelsen og medarbeiderundersøkelsen. Områder som mobbing, faglig utfordring, faglig veiledning, motivasjon, mestring, skole-hjemsamarbeid, tilrettelegging av opplæringen og arbeidsro vil være i fokus.
- Skolene skal øke det faglige nivået, målt ved hjelp av nasjonale prøver
- Flest mulig som ønsker det, skal gis et tilbud via musikk- og kulturskolen

Nøkkeltall – faktatall og målekart for planperioden

Faktatabell skole (KOSTRA)	Sør- Aurdal			Kommune -gr. 2	Oppland	Landet u/Oslo
	2007	2008	2009	2009	2009	2009
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskoleundervisning (202), per elev	68 898	77 554	79 777	78 830	72 773	68 863
Netto driftsutgifter til SFO (215) i prosent av samlede netto driftsutgifter	0,2	0,3	0,1	0,4	0,4	0,5
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, prosent	8,4	8,3	8,5	10	7,4	7,6
Timer spesialundervisning i prosent av antall lærertimer totalt	19,3	19	21,9	18	17,9	16,5
Elever per kommunale skole	86	84	80	120	165	201
Elever per undervisningsrelatert årsverk	8,6	12	8,5	10,3	11,3	12,1
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-7.årstrinn	9,8	8,3	9,2	10,9	21,1	13
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.-10.årstrinn	10,1	11,2	10,9	12,5	13,4	14,6

Faktatabell kulturskole (KOSTRA)	Sør-Aurdal			Kommune- gruppe (2009)	Oppland (2009)	Landet u/Oslo (2009)
	2007	2008	2009			
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler per innbygger Enhet : Kroner	139	167	153	346	247	242
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, i prosent av samlede netto driftsutgifter Enhet : Prosent	0,3	0,4	0,3	0,8	0,6	0,3
Brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker Enhet : Kroner	8 449	8 536	7 664	13 312	13 026	13 829
Andel elever (brukere) i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn i alderen 6-15 år	..	20,6	22,3	24,0	17,9	15,3

Utfordringer i planperioden:

- I en del fag mangler det lærebøker som er godkjent etter K06.
- Ved Begnadalen skole er det få elever og få lærere. Skoleåret 2011/2012 er det 39 elever ved skolen. Det ligger en utfordring i å legge til rette for et elevmiljø der samtlige elever trives og et utviklende og givende fagmiljø for de ansatte, som omtalt i kommunens samfunnsdel. En så liten skole blir i tillegg sårbare i forhold til fravær blant lærerne, og det er vanskelig å knytte til seg kvalifiserte vikarer.
- Alle skolene mangler IKT-utstyr: skrivere, kamera, maskiner osv. I tillegg er en god del av maskinparken så gammel at den må skiftes ut. Kommunen skal inn på ny avtale med IKS-Valdres
- Ungdomsskolene: det vil komme til å bli et problem at kommunen ikke har nok utdannede språklærere. Ressursmessig kan vi ikke forvente at rammene økes slik at vi kan ansette språklærere. Vi har også ved tidligere utlysninger sett at vi ikke får knyttet til oss filologer, bl.a. pga. knappe stillingsrammer. Det vil derfor være behov for å utdanne allerede ansatte lærere. Innenfor budsjetttrammene for 2011 er det dessverre ikke tilgjengelige ressurser til å utdanne allerede ansatte lærere.
- I tillegg må det fra kommunens side legges til rette for utdanning av rådgivere (midler overført fra 2010).
- Som faktatabellen viser, har timer til spesialundervisning i prosent av antall lærertimer økt til 21,9% i 2009. Dette er et tall som vil bli enda høyere i 2010. Samtidig har ikke antallet elever som mottar spesialundervisning økt tilsvarende. Konsekvensen av dette er at en mindre del av lærerårsverkene kan brukes til ordinær undervisning. Dette er en stor utfordring i forhold til å kunne tilrettelegge undervisningen best mulig som omtalt i kommunens samfunnsdel. Ved fravær må skolene ofte redusere spesialundervisningstilbudet.
- Hedalen barne- og ungdomsskole: kjøkkenet, naturfagavdelingen og gymavdelingen må rustes opp.
- SAUS: gymavdelingen og musikkavdelingen må rustes opp. Det har allerede vært lekkasjer dette skoleåret; og det er stort behov for nye tak. Det er kun 3-4 dusjer som fungerer, og elevene får derfor ikke dusjet skikkelig i tilknytning til kroppøvingstimer.
- Bagn skule: det er for dårlig plass på lærernes arbeidsrom.
- Samtlige skoler skal inn på en felles læringsplattform; it's learning.
- Det er en del elever som har behov for en mer praktisk tilnærning til læring enn det vi har mulighet til å tilby innenfor den ordinære klasseromssituasjonen. Det er derfor viktig

at vi arbeider videre med å få til et tilbud om Grønn omsorg. I sakkyndige tilrådinger fra PPT har skolene fått særskilt anbefaling om dette. Vår erfaring er at skolen ikke kan gi et tilsvarende tilbud.

- Skolene har flere elever på venteliste hos PPT, og det vil derfor komme en god del sakkyndige vurderinger som anbefaler enkeltvedtak om spesialundervisning i løpet av skoleåret.
- Kulturskolen: Å kunne tilby plass til alle barn og unge som søker plass i kulturskolen.

Brukerperspektivet	Data-kilde	Status		Mål		Mål	
		2009/2010	2010/2011	2010/2011	2013/2014	2013/2014	2013/2014
		7.tr	10.tr	7.tr	10.tr	7.tr	10.tr
Sosial trivsel: i hvor stor grad elevene trives på skolen	Elevundersøkelsen (Skala 1-5)	4,4	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Mobbing på skolen: andel elever som har blitt mobbet på skolen de siste månedene.	Elevundersøkelsen (Skala 1-5)	1,3	1,3	1,2	1,2	1,1	1,1
Faglig utfordring: andelen elever som mener at de ikke får store nok faglige utfordringer	Elevundersøkelsen (Skala 1-5)	3,4	3,3	3,3	3,2	3,2	3,1
Faglig veiledning: andelen elever som mener de får tilbakemelding fra lærerne på hva de bør gjøre for å bli bedre.	Elevundersøkelsen (Skala 1-5)	3,4	3,2	3,5	3,3	3,6	3,4
Mestring: Andelen elever som greier de oppgavene de har som lekse uten å be om hjelp	Elevundersøkelsen (Skala 1-5)	3,9	4	4	4,1	4	4,1
Motivasjon: andelen elever som liker å arbeide med skolefagene	Elevundersøkelsen (Skala 1-5)	4,2	3,9	4,2	4	4,2	4
Nasjonale prøver regning 5.trinn Målt i nivå	Nasjonale prøver (Skala 1-3)	1,9		2		2	
Nasjonale prøver regning 8.trinn Målt i nivå	Nasjonale prøver (Skala 1-5)	3,3		3,3		3,4	
Nasjonale prøver engelsk 5.trinn Målt i nivå	Nasjonale prøver (Skala 1-3)	1,8		1,8		1,9	
Nasjonale prøver engelsk 8.trinn Målt i nivå	Nasjonale prøver (Skala 1-5)	2,9		2,9		3	
Kartleggingsprøve i lesing for 2.trinn Målt i nivå	Obligatorisk kartleggingsprøve	2 elever under kritisk grense		0		0	
Nasjonale prøver lesing 5.trinn Målt i nivå	Nasjonale prøver (Skala 1-3)	2,1		2,1		2,2	
Nasjonale prøver i lesing 8.trinn Målt i nivå	Nasjonale prøver (Skala 1-5)	3		3		3,1	
Informasjon fra skolen: målt i grad av enighet i påstandene. 1) Jeg/vi blir godt informert om barnets skolefaglige utvikling 2) Jeg/vi blir godt informert om barnets trivsel og sosiale utvikling	Foreldreundersøkelse	Ny		50%		60%	
				50%		60%	
Trivsel, læring og utvikling: målt i grad av enighet i påstandene 1) Mitt/vårt barn får i alle fag tilrettelagt opplæring i tråd med egne evner og forutsetninger 2) Skolens ledelse og lærerne håndterer mobbing av elevene på en god måte	Foreldreundersøkelse	Ny		50%		60%	
				60%		70%	
Læringsforholdene på skolen: målt i grad av enighet i påstanden	Foreldreundersøkelse	Ny		60%		70%	

Brukerperspektivet	Data-kilde	Status 2009/2010	Mål 2010/2011	Mål 2013/2014
1) Det er ro og orden i gruppa/klassen som barnet mitt/vårt går i				
Musikk- og kulturskolen				
Andel barn og unge i grunnskolen som har tilbud i kulturskolen. Nasjonalt mål: 30%.	GSI (grunnskolestatistikk)	22,3	25	30
Antall elevplasser i kulturskolen.	GSI (grunnskolestatistikk)	97	110	120
Antall barn og unge på venteliste til plass i kulturskolen.	GSI (grunnskolestatistikk)	22	10	0
Antall tilbud i kulturskolen	Telling	11	12	13

Medarbeiderperspektivet	Data-kilde	Status 2010	Mål 2011	Mål 2014
I hvilken grad tror du din arbeidsplass har et godt omdømme blant innbyggerne i kommunen?	Medarbeiderundersøkelsen			
I hvilken grad får du tilstrekkelig informasjon til å kunne gjøre en god jobb?	Medarbeiderundersøkelsen			
Mener du at du har tilstrekkelig kompetanse til å utføre dine arbeidsoppgaver?	Medarbeiderundersøkelsen			

Økonomiperspektivet (Tall i 1000 kr.)	Datkilde	Status 2010	Status 2011
Avvik mellom budsjett og regnskap utgifter (positive tall = mindre forbruk)	Regnskap		
Avvik mellom budsjett og regnskap inntekter (positive tall = mer inntekt)	Regnskap		

Merknad:

Måltall fra år til år vil gi verdifull informasjon over tid (langsiktig utvikling), men vil variere fra år til år. Det ville vært en bedre tilbakemelding å sammenligne resultater fra samme kull for å kunne vurdere læringsutbyttet.

Opplæring barnehage

Hovedmål

Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2008-2018 har overordnede mål på område barnehage:

- Utviklingsarena for barn og voksne, både praktisk og pedagogisk.
- Bruke Rammepånen aktivt og bevisst i det daglige.
- Fokus på økt kvalitet innenfor flere områder, videreføre ”Aktive barn i naturen”.
- Full barnehagedekning.

Ut fra dette har kommunedelplan for barnehager fokusert på følgende utfordringer:

- Økt fokus på kvalitet i tilbudet vi gir i barnehagene.
- Økt fokus på kompetanseheving.
- Full barnehagedekning.
- Flere førskolelærere.

Nøkkeltall – faktatall og målekart for planperioden

Faktatabell (KOSTRA)	Sør-Aurdal			Kommune -gruppe	Oppland	Landet u/Oslo
	2007	2008	2009			
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage	110	101	120	123	125	133
Netto driftsutgifter per innbygger i 1-5 år i kroner, barnehager	24	14	20	18	15	16
Andel barn 1-5 år med barnehageplass (%)	84	84	87	88	89	89
Andel styreere og førskolelærere med godkjent førskolelærerutdanning (%)	69	64	78	84	86	85

Utfordringer i planperioden

- Rekruttere flere førskolelærere.
- Mer fokus på trivsel og ivaretagelse, få ned sykefraværet.
- Mer kursing, øke kompetansen til de ansatte.
- Barn med spes behov som krever mer ressurser er kostnadskrevenende.
- Barnehage er blitt rammefinansiert, usikker på hvordan dette slår ut økonomisk.

Brukerperspektivet	Datakilde	Status 2010	Mål 2011	Mål 2014
I hvor stor grad er du fornøyd med ditt barns sosiale utvikling?	Brukerundersøkelse	Ny	4,8	5
I hvor stor grad er du fornøyd med hvordan barnehagen tilrettelegger for det enkelte barns læring?	Brukerundersøkelse	Ny	4,8	5
I hvor stor grad synes du ditt barn opplever allsidig lek og aktivitet	Brukerundersøkelse	Ny	4,8	5
I hvor stor grad er du fornøyd med dine muligheter for medinnflytelse over tilbudet i barnehagen?	Brukerundersøkelse	Ny	4,5	4,8
I hvor stor grad er du fornøyd med muligheten for variert oppholdstid (dager pr. uke, timer pr. dag)?	Brukerundersøkelse	Ny	4,5	4,8
I hvor stor grad er du fornøyd med informasjon om hvordan ditt barn har det?	Brukerundersøkelse	Ny	5	5,2
Alt i alt, i hvor stor grad er du fornøyd med barnehagen barnet går i?	Brukerundersøkelse	Ny	4,8	5
Medarbeiderperspektivet	Data-kilde	Status 2010	Mål 2011	Mål 2014
I hvilken grad tror du din arbeidsplass har et godt omdømme blant innbyggerne i kommunen?	Medarbeiderundersøkelsen	Ny		
I hvilken grad får du tilstrekkelig informasjon til å kunne gjøre en god jobb?	Medarbeiderundersøkelsen	Ny		
Mener du at du har tilstrekkelig kompetanse til å utføre dine arbeidsoppgaver?	Medarbeiderundersøkelsen	Ny		

Økonomiperspektivet (Tall i 1000 kr.)	Datakilde	Status 2010	Status 2011
Avvik mellom budsjett og regnskap utgifter (positive tall = mindre forbruk)	Regnskap		
Avvik mellom budsjett og regnskap inntekter (positive tall = mer inntekt)	Regnskap		

Hjemmetjeneste

Hovedmål

Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2008-2018 har overordnede mål på område :

- Skal gi rett hjelp til rett person, til rett tid.
- Skal være en trygg og forutsigbar tjeneste som gir et kvantitativt og kvalitativt likeverdig tilbud til alle innbyggere i kommunen.
- Være et helhetlig lokalt tjenestetilbud som skal gi brukeren økt livskvalitet og mestring av egen livssituasjon, ved økt tilgjengelighet og økt kvalitet på tjenestene.

Nøkkeltall – faktatall og målekart for planperioden

Faktatabell (KOSTRA)	Sør-Aurdal			Kommune- gruppe	Oppland	Landet u/Oslo
	2007	2008	2009			
Korrigert brto driftsutgifter pr. mottaker av kjernetjenester for hjemmeboende Kr. 1)	140 275	150 901	147 256	174 064	161 069	183 760
Mottakere av kjernetjenester til hjemmeboende, pr 1000 innb. 0-66 år Kr. 1)	31	36	37	22	20	19
Mottakere av kjernetjenester til hjemmeboende, pr 1000 innb. 67-79 år Kr. 1)	129	132	148	96	92	83
Mottakere av kjernetjenester til hjemmeboende, pr 1000 innb. 80+ år Kr. 1)	380	385	407	379	322	350
Totalt tjenestemottakere/ -søkere hjemmetjenesten	274	283	275			
Årsverk i hjemmetjenesten	38,79	40,14	37,11			

1) Hjemmeboende mottakere av kjernetjenester, innbefatter tjenestemottakere både i miljøarbeidertjenesten og hjemmetjenesten.

Utfordringer i planperioden

- Å få utført alle lovpålagte oppgaver på en faglig forsvarlig måte, og med god kvalitet, med den ramma som er tildelt tjenesten. I forhold til innsparinger som det er gitt føringer for, blir tjenesten redusert med snaut 1,2 årsverk i 2011. Med tanke på de overordnede mål i kommuneplanen: "...økt tilgjengelighet og økt kvalitet på tjenestene.", ser tjenesteleder dette som vanskelig å oppnå når årsverk blir borte. Det vil måtte legges til grunn en enda strengere tildeling av tjenester.

Per november 2010 har vi 35 i gruppen av de eldste eldre (90+) som får tjenester fra hjemmetjenesten, samt at det er en god del i gruppen 80 – 89. Vi har dermed mange som etter vår mening trenger den hjelpen de får i dag. Det jobbes kontinuerlig med hvordan en best kan nytte ressursene vi har, om det trengs leies inn ved sykdom, om enkelte besøk kan legges til andre ukedager for å spare arbeidstid, kjøreutgifter osv.

Tjenesten utfører kun lovpålagte tjenester, og vi har tidligere gjort en betydelig reduksjon.

Reduksjoner som allerede er gjort/ blir gjort til 2011:

- Hjemmehjelpstjenesten er tidligere redusert med 2,3 årsverk, og reduseres ytterligere med 0,97 årsverk til/ i løpet av 2011 (naturlig avgang).
Konsekvens: De fleste tjenestemottakere har nå hjemmehjelp hver 2. uke, 1,5 time. Enkelte brukere vil nå få hjelp hver 3. uke – dette vil medføre ekstraarbeid for hjemmesykepleien.
- Reduserer også merkantil støtte med 0,20 årsverk til 2011 (naturlig avgang),
Konsekvens: mer arbeid for tjenesteleder.
- Redusert dusjtilbud – er allerede innført. De fleste får nå kun dusj hver 14.dag.
Konsekvens: Noen misfornøyde pasienter. For noen pasienter; større sjans for infeksjoner pga grobunn for bakterier.

For å komme i balanse med tildelt ramme må følgende reduksjoner i tilbudet vurderes:

- Færre toalettbesøk/ besøk for skifting av bleie.
Konsekvens: at pasienten blir sittende lenger i egen avføring.
 - Færre besøk ifht å bevege seg/ ”gåtrening” til ustødige/pasienter m falltendens.
Konsekvens: flere brudd, da de vil forsøke å gå uten at hjelpepersonell er tilstede, eller at de ”stivner” mer og mer og dermed blir mer hjelpetrengende etter hvert.
- Kompetanseheving. At vi klarer å legge til rette så langt som mulig for at personalet skal kunne opprettholde og videreutvikle sin kompetanse. Med tildelt ramme er det ikke mulig å legge inn midler ihht kommunestyrevedtak om å sette av midler til kompetansehevende tiltak.
 - Samhandlingsreformen. Gir oss utfordringer ifht at mer ansvar legges ut til kommunene. Det er gitt signaler om at mer av behandlingen av den enkelte skal foregå i kommunene i stedet for på sykehusene – og hvordan takler vi det, dersom vi ikke har midler til å ha så mange ansatte eller å sørge for at de har/ får den kompetansen det er behov for.
 - Saksbehandling. Vi fikk et avvik fra Fylkesmannen i 2010 om at den formelle saksbehandlingen vår ikke tilfredsstillte lovverket. Vi må bruke mer tid til papirarbeide, og det er behov for å frigjøre ressurser som kan drive med dette.
 - Dokumentasjon. Innarbeide enda bedre rutiner for dokumentasjon og Iplos-registrering, som vi er lovpålagt å gjøre.
 - Dagsenteret for psykisk helsearbeid. Har flyttet inn i nye lokaler (til gamle Bagn barnehage). Lokalene er slitt, og det trengs oppgradering ifht tilbudet som skal gies til brukerne av dagsenteret/ psykisk helsearbeid.

Brukerperspektivet	Datakilde	Status 2010	Mål 2011	Mål 2014
I hvor stor grad opplever du at tjenesten gir deg en bedre hverdag, slik at du kan bo hjemme?	Brukerundersøkelse (1-4)		3,0	3,5
I hvor stor grad opplever du at de ansatte har omsorg for deg?	Brukerundersøkelse (1-4)		3,5	3,8
I hvor stor grad opplever du at personalet behandler deg med høflighet og respekt?	Brukerundersøkelse (1-4)		3,7	4,0
Andel pasienter med pleieplan/ tiltaksplan.	Profil		85%	95%
Avvik på medisinerings	Telling		40	30
Andel formelle, skriftlige vedtak før tjenesten iverksettes.	Profil		75%	90%

Medarbeiderperspektivet	Data-kilde	Status 2008	Mål 2011	Mål 2014
I hvilken grad tror du din arbeidsplass har et godt omdømme blant innbyggerne i kommunen?	Medarbeider-Undersøkelsen (1-6)	4,4	4,6	4,8
I hvilken grad får du tilstrekkelig informasjon til å kunne gjøre en god jobb?	Medarbeider-Undersøkelsen (1-6)	4,5	4,7	4,9
Mener du at du har tilstrekkelig kompetanse til å utføre dine arbeidsoppgaver?	Medarbeider-Undersøkelsen (1-6)	4,8	4,9	5,0

Økonomiperspektivet (Tall i 1000 kr.)	Datakilde	Status 2010	Status 2011
Avvik mellom budsjett og regnskap utgifter (positive tall = mindre forbruk)	Regnskap		
Avvik mellom budsjett og regnskap inntekter (positive tall = mer inntekter)	Regnskap		

Sør-Aurdalsheimen

Hovedmål

Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2008-2018 har overordnede mål på område :

- Sør – Aurdalsheimen skal gi langtids botilbud til syke og pleietrengende med stort behov for medisinsk tilsyn og sykepleie.
- Sør – Aurdalsheimen skal gi korttidsopphold for medisinsk behandling, rehabilitering, sykepleie og ved avlastningsbehov.

Nøkkeltall – faktatall og målekart for planperioden

Faktatabell (KOSTRA)	Sør-Aurdal			Kommune- gruppe	Oppland	Landet u/Oslo
	2007	2008	2009			
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	17,4%	17,2%	16,4%	15,6	14,5	14,3
Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over	21,1%	20,9%	22,6%	19,1%	18,7 %	18.6%
Andel beboere 80 år og over i institusjon. Prosent	82,4%	84%	86%	78,3%	74,5%	72,1%
Korr. Brutto driftsutgifter, institusjon pr. plass,	633 725	668 961	658 745	789 464	771 028	829 914
Antall plasser avsatt til rehabilitering/habilitering	7,8%	5,9%	11,8%	8,4%	4,3%	5,6%
Legetime pr uke pr beboer i sykehjem	0,16	0,17	0,19	0,27	0,31	0,34

Utfordringer i planperioden

- ”Langtidsplass” på sykehjemmet er øverste trinn i omsorgstrappa, og det er strenge kriterier for tildeling av plass. Noen i befolkningen vil alltid mene at kriteriene er for strenge.
- Økende antall personer med demens er en stor utfordring. Etablering av bemannet bofellesskap på Hedalsheimen vil kunne skje ved naturlig avgang. Dersom budsjettsituasjonen hadde sett annerledes ut for 2011, ville etablering antagelig kunne skjedd i 2011, ved flytting av ressurser fra sykehjemmet til hjemmetjenesten.
- Rehab/ korttids/ avlastningsplasser er viktig. Ved å gi regelmessige korttidsopphold kan flere bo hjemme lenger.
- Det er vedtatt at sykehjemmet skal ha 43 plasser innen 2015.
- Det er lagt inn forslag om midlertidig reduksjon av 1 avdelingslederstilling for 2011. Denne stillingen må tas opp igjen til vurdering neste år. Innføring av multidose og reduksjon av plasser gjør at det også er en reduksjon på 79% nattevaktstilling.
- Siden 2008 har Sør Aurdalsheimen redusert med 5,6 stillinger totalt innen forskjellige områder. Hovedårsaken til dette er reduksjon av 5 plasser i perioden, men reduksjonen av antall stillinger er mer enn det som kan knyttes til disse plassene. Opprinnelig bemanning på Sør – Aurdalsheimen viste at det var lavere bemanning enn på sammenlignbare sykehjem.

Brukerperspektivet	Datakilde	Status 2010	Mål 2011	Mål 2014
I hvor stor grad er du fornøyd med aktivitetstilbudet der du bor	BU (1-4)		3,4	3,5
I hvor stor grad får du bestemme når du skal legge deg og stå opp?	BU (1-4)		3,9	3,9
I hvor stor grad opplever du at personalet behandler deg med høflighet og respekt?	BU (1-4)		3,9	4
I hvor stor grad opplever du at beboeren er fornøyd med aktivitetstilbudet på sykehjemmet?	BU (1-4) Pårørende		3	3,5
I hvor stor grad opplever du at beboeren får bestemme når han/ hun skal legge seg og stå opp?	BU (1-4) Pårørende		3,4	3,5
I hvor stor grad opplever du at personalet behandler beboeren med høflighet og respekt?	BU (1-4) Pårørende		3,7	3,8
Har du det siste året hatt en planlagt samtale med pleiepersonale om tjenestetilbudet til beboeren?	BU Ja/Nei Pårørende		12	15
I hvor stor grad opplever du at samtalen var nyttig for deg som pårørende?	BU (1-4) Pårørende		3,5	3,8
Avvik på medisinerings	Telling	50	40	30

Medarbeiderperspektivet	Data-kilde	Status 2010	Mål 2011	Mål 2014
I hvilken grad tror du din arbeidsplass har et godt omdømme blant innbyggerne i kommunen?	Medarbeiderundersøkelsen	4,4	4,6	4,8
I hvilken grad får du tilstrekkelig informasjon til å kunne gjøre en god jobb?	Medarbeiderundersøkelsen	4,5	4,7	4,9
Mener du at du har tilstrekkelig kompetanse til å utføre dine arbeidsoppgaver?	Medarbeiderundersøkelsen	4,8	4,9	5,0

Økonomiperspektivet (Tall i 1000 kr.)	Datakilde	Status 2010	Status 2011
Avvik mellom budsjett og regnskap utgifter (positive tall = mindre forbruk)	Regnskap		
Avvik mellom budsjett og regnskap inntekter (positive tall = mer inntekter)	Regnskap		

Miljøarbeidertjenesten

Hovedmål

Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2008-2018 har overordnede mål på område:

Miljøarbeidertjenesten

- Bedre funksjonsevnen, og tilrettelegge for at den enkelte funksjonshemmede får mulighet til å leve et mest mulig selvstendig sosialt og meningsfylt liv.

Nøkkeltall – faktatall og målekart for planperioden

Faktatabell (KOSTRA)	Sør-Aurdal			Kommune- gruppe	Oppland	Landet u/Oslo
	2007	2008	2009			
Andel hjemmeboende med høy timeinnsats *1. Prosent	4,1	9,0	6,6	5,8	7,2	6,8
Antall tjenestemottakere	30	40	39			
Antall årsverk i miljøarbeidertjenesten.	31,8	37,7	40,4			
Andel årsverk med fagutdanning (prosent)	69	67	63			
Antall tjenestemottakere med tvangstiltak lost § 4 A	3	3	4			
Sykefravær	14,1	17,6	10			
Antall psykisk utviklingshemmede over 16 år	23	27	26			
Antall psykisk utviklingshemmede under 16 år	4	4	4			
Antall arbeidstakere på Tingvolltoppen	14	15	18			

*1 inneholder tjenester som blir gitt i Hjemmetjenesten også.

Utfordringer i planperioden:

- Gi brukerne et godt og individuelt tilbud som er i samsvar med rettigheter nedfelt i lover og forskrifter
- Samlokalisering vil gi bedre ressursutnyttelse og heve kvaliteten på faget, samt fellesskap for beboere
- Organisering av tjenesten
- Tingvolltoppen, inntektsbringende produksjon, samt en god arbeidsplass for arbeidstakerne
- Rekruttere nok personale
- Kompetanse
- Dokumentasjon i forhold til fagsystemet Profil, samt saksbehandling
- Brukermedvirkning, ha klare og gode rutiner

- Fem tjenestemottakere trenger et sted å bo
- Tilrettelegge for at barn med funksjonshemming kan bo heime så lenge som mulig
- Rettsikkerhet i fht tjenestemottakere og tjenesteytere

Brukerperspektivet	Data-kilde	Status 2010	Mål 2011	Mål 2014
Liker du deg der du bor?	Brukerundersøkelse (1-4) ¹	Ny	3,5	3,7
Viser de ansatte deg respekt? (oppfører de ansatte seg på en måte du liker)	Brukerundersøkelse (1-4)	Ny	3	3,5
Avvik på medisinerings	Egne data *2	86	50	35
Er du fornøyd med tjenesten du får?	Brukerundersøkelse (1-4)	Ny	3,3	3,5
Trives du på jobben?	Brukerundersøkelse (1-4)	Ny	3,5	3,7
Trives brukeren med dagaktivitetene sine?	Brukerundersøkelse (1-4)	Ny	3,0	3,5
Har du et aktivt liv?	Brukerundersøkelse (1-4)	Ny	3,0	3,6
Antall henvendelser med trusler, nesten ulykker og yrkesskader.	Egne data		25	20
Samarbeider de ansatte med andre?	Brukerundersøkelse (1-4)	Ny	3	3,8

*2 registrering fra 01.09.09 – 31.08.10, det vil komme nytt tall for 2010

Medarbeiderperspektivet	Data-kilde	Status 2010	Mål 2011	Mål 2014
I hvilken grad tror du din arbeidsplass har et godt omdømme blant innbyggerne i kommunen?	Medarbeiderundersøkelsen	4,4	4,6	4,8
I hvilken grad får du tilstrekkelig informasjon til å kunne gjøre en god jobb?	Medarbeiderundersøkelsen	4,5	4,7	4,9
Mener du at du har tilstrekkelig kompetanse til å utføre dine arbeidsoppgaver?	Medarbeiderundersøkelsen	4,8	4,9	5,0

Økonomiperspektivet (Tall i 1000 kr.)	Datakilde	Status 2010	Status 2011
Avvik mellom budsjett og regnskap utgifter (positive tall = mindre forbruk)	Regnskap		
Avvik mellom budsjett og regnskap inntekter (positive tall = mer inntekter)	Regnskap		

NAV Valdres Sør-Aurdal

Hovedmål

Tjeneste 4304 Ref NAV stat kontordrift

I driftsavtalen heter det at det er kommunen som er kostnadsbærer for drift av kontoret (kontorutgifter, porto etc.) Statens andel belastes denne tjeneste og refunderes ut fra avtale

Tjeneste 4305 Administrasjon sosialtjenesten

Lønn i 150 % fast kommunale stillinger. 100% stilling flyttes til hjemmetjenesten fra 010111.

Videre kjøper kontoret 50% stilling også i 2011 fra NAV stat kostnad ca kr 180000

I tillegg har kontoret 2,5 statlige årsverk

NAV-kontoret er et partnerskap mellom NAV Oppland og kommunen, jfr. samarbeids- og driftsavtale. NAV Oppland betaler husleie og drift av lokaler i sin helhet til kommunen, NAV Oppland fakturerer så til kommunen dens relative andel – ut fra årsverksfordeling – ca kr 173000.

I tillegg skal kommunen betale sin relative andel av fellesutgifter (lønn reise osv) med felles leder og HR-koordinator (50% av kostnaden dekkes av staten og 50% fordeles mellom kommunene).

En 50% stilling i felles kundesenter fordeles også mellom kommunene og staten med 1/7 på hver, samt andel av husleiekostnader for regional støtteenhet. Samlet ca kr 150000. I tillegg til fellesutgifter for ledelse gjennomføres kurs/opplæring etc.felles for hele NAV Valdres. Utgifter til felles ledelse og kurs/opplæring etc. forskutteres av Nord-Aurdal kommune som fakturerer relativ andel til den enkelte kommune.

Tjeneste 4306 Kvalifiseringsprogrammet

Denne tjenesten ble iverksatt fra det tidspunktet sosialkontoret ble en del av NAV-kontoret.

Kvalifiseringsprogrammet er lovhjemlet i Lov om sosiale tjenester i NAV og er en rettighet for en definert målgruppe. I 2009 og 2010 ble det gitt øremerket statstilskudd til ordningen. Fra 2011 inngår overføring fra staten i ordinært rammetilskudd til kommunen, men beløpet er definert i statsbudsjettet. For Sør-Aurdal er det kr 487000

I 2010 har 4-6 brukere deltatt i programmet. Det forutsettes tilsvarende antall deltakere også i 2011.

Tjeneste 4315 Forebyggende edruskapsarbeid

Sør-Aurdal kommune har hatt det regnskapsmessige ansvaret for Rusforum i Valdres. Utgiftene til forumet dekkes i sin helhet av disposisjonsfond.

Tjeneste 4350 Botilbud vanskeligstilte

Miljøarbeiderstilling tilknyttet beboer i Fjellvik overføres til hjemmetjeneste fra 010111

Tjeneste 4420 Klientutgifter sosialhjelp.

Utgifter til økonomisk sosialhjelp har økt betydelig fra 2008 til 2009, men vi ser nå en reduksjon fra 2009-2010 (så langt) se vedlagte tabell. Det er spesielt strøm og boutgifter som har økt, mens også utgifter til livsopphold har redusert..

Nøkkeltall – faktatall**SOSIALHJELP / KVP - STATISTIKK Sør-Aurdal**

	1. hå 2008	Hele 2008	1.hå 2009	Hele 2009	1.hå 2010	Hele 2010*)	Økn.% 08-09	Økn.% 09-10
LIVSOPPHOLD	413520	850162	360132	764652	275 646	551292	-10,1	-27,9
BOUTGIFTER	102358	239803	199491	358692	92 466	184932	49,6	-48,4
STRØM	85348	186325	208667	287839	164 236	328472	54,5	14,1
NØDHJELP	31088	73771	60845	116444	105 142	210284	57,8	80,6
ANDRE YTELSE	190773	358675	239806	410137	181 527	363054	14,3	-11,5
Lån	29325	29325	54729	54729	10 000	20000	86,6	-63,5
KVP					169 125	338250		
Utbet. Sos.hj.	852412	1738061	1123670	1992493	998142	1996284	14,6	-16,8

*) estimat økning forholdsvis 6/12 -
12/12

Det jobbes med å ha god innsikt i årsaker til endringer. KVP (kvalifiseringsprogrammet har økninger i utgifter, men dette kan ha en positiv effekt på utgifter til sosialhjelp.

Helse og familie

Hovedmål

Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2008-2018 har overordnede mål på område :

- Kommunen skal sette brukeren i sentrum. Tjenesten skal være preget av tverrfaglig samarbeid med kvalifisert personale og godt arbeidsmiljø.
- Kommunen skal gjennom sitt arbeids forebygge sykdommer og sosiale problemer i befolkningen med hovedfokus på barn og ungdom.

Ut fra dette har kommunedelplan fokusert på følgende utfordringer:

- Å gjøre innvandrere selvhjulpne snarest mulig etter bosetting og sikre deltagelse i yrkes-samfunnsniv og bli økonomisk selvstendige.
- Helsestasjons- og skolehelsetjenesten skal fremme psykisk og fysisk helse, fremme gode sosiale og miljømessige forhold og forebygge sykdom og skade.
- Barneverntjenesten skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg i rett tid og at de får trygge oppvekstvilkår.
- Fysioterapitjenesten skal gi befolkningen et godt behandlingstilbud og drive aktivt forebyggende arbeid.
- Logopedtjenesten skal arbeide i barnehager og skoler ut fra behov som meldes.
- Legetjenesten skal gi nødvendig helschjelp til alle som bor og oppholder seg i kommunen.
- Psykisk helsearbeid skal forebygge negativ utvikling hos barn og ungdom, men spesielt fokus på psykisk helse.
- Fekjærtunet er overgangsboliger som skal hindre re - innleggelser på institusjon.

Nøkkeltall – faktatall og målekart for planperioden

Faktatabell (KOSTRA)	Sør-Aurdal			Kommune- gruppe	Oppland	Landet u/Oslo
	2007	2008	2009			
Netto driftsutgifter til forebygging helsestasjons- og skolehelsetj. pr innbygger 0-20 år Enhet: kroner	1238	1177	1282	1668	1517	1446
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere	6,2	6,2	6,2	11,3	10,3	9,5
Brutto driftsutgifter til introduksjonsstønad pr. innbygger Enhet : Kroner	303	495	564	158	341	254
Fysioterapiårsverk pr 10 000 innbyggere	12,6	12,5	13,8	9,6	10,5	8,6
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst (%)	100	106 1)	103 1)	90	82	80
Andel barn med barneverntiltak ift innb 0-17 år	4,0	5,3	5,8	4,7	4,4	4,2

1) Antall førstegangs hjemmebesøk til nyfødt, dividert på antall fødte gjeldende år.

Utfordringer i planperioden

- Styrke det tverrfaglige samarbeidet gjennom bedring av struktur, koordinering og prioritering.
- Økt fokus på forebygging som fremmer barn og unges oppvekstvilkår og bidrar til positiv utvikling.
- Få kontinuitet i folkehelsearbeidet med fokus på systematisk og langsiktig arbeid.

Brukerperspektivet	Data-kilde	Status 2010	Mål 2011	Mål 2014
Fysioterapitjenesten:				
Andel pasienter som får tilbud om vurderingstime og behandlingsplan innen 1 uke	Telling	ny	70 %	75 %
I hvilken grad synes du at de ansatte på fysioterapitjenesten møter deg med vennlighet og respekt?	Brukerundersøkelse (1-6)	ny	5	5
Alt i alt hvor fornøyd er du med tjenestene du mottar fra fysioterapitjenesten?	Brukerundersøkelse (1-6)	ny	4,5	5
Helsesøstertjenesten:				
I hvilken grad opplever du at du kan ta opp vanskelige tema med de ansatte på helsestasjonen?	Brukerundersøkelse (1-6)	ny	4	4,5
I hvilken grad synes du at de ansatte på helsestasjonen møter deg og barnet ditt med vennlighet og respekt?	Brukerundersøkelse (1-6)	ny	5	5
I hvilken grad har du tillit til de råd og den veiledning de ansatte gir når du er usikker i forhold til barnets helse og utvikling?	Brukerundersøkelse (1-6)	ny	4	4,5
I hvilken grad stoler du på at de ansatte vil oppdage det hvis barnet ditt ikke utvikler seg normalt?	Brukerundersøkelse (1-6)	ny	3,5	4
Innvandrertjenesten:				
Andel bosatte deltakere i introduksjonsprogrammet som etter 2-3 år tar norskprøve 2 eller 3	Telling	100 %	100 %	100 %
Andel deltakere som består muntlig prøve i norsk 2 eller 3 i løpet av året	Egne data. Nasjonalt introduksjonsregister	100 %	100 %	100 %
Andel av bosatte flyktninger som ved fullført introduksjonsprogram går over i jobb/skole	Telling	45 %	50 %	60 %
Andel av bosatte flyktninger som ved fullført introduksjonsprogram går over i tiltak i NAV	Telling	55 %	50 %	40 %

Medarbeiderperspektivet	Data-kilde	Status 2008	Mål 2011	Mål 2014
I hvilken grad tror du din arbeidsplass har et godt omdømme blant innbyggerne i kommunen?	Medarbeider-Undersøkelsen (1-6)	4,4	4,6	4,8
I hvilken grad får du tilstrekkelig informasjon til å kunne gjøre en god jobb?	Medarbeider-Undersøkelsen (1-6)	4,5	4,7	4,9
Mener du at du har tilstrekkelig kompetanse til å utføre dine arbeidsoppgaver?	Medarbeider-Undersøkelsen (1-6)	4,8	4,9	5,0

Økonomiperspektivet (Tall i 1000 kr.)	Datakilde	Status 2010	Status 2011
Avvik mellom budsjett og regnskap utgifter (positive tall = mindre forbruk)	Regnskap		
Avvik mellom budsjett og regnskap inntekter (positive tall = mer inntekter)	Regnskap		

Drift / vedlikehold

Hovedmål

Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2008-2018 har overordnede mål på område:

- Kommunen skal være en foregangskommune med hensyn til i størst mulig grad å benytte klimanøytral energi og være en pådriver for at ENØK-tiltak hensyn tas i alle bygg.
- Kommunen skal sikre etterspørselen etter drikkevann for innbyggere og tilreisende med vann av forskriftsmessig drikkevannskvalitet. Drikkevannkildene skal sikres slik at forsyningen blir sikker og økonomisk forsvarlig.
- Kommunen skal behandle avløpsvann på en slik måte at helse- og miljøskader eller sjenerende forhold ikke oppstår.
- Veiene er et av de viktigste virkemidlene i distriktspolitikken. Veinettet er av stor betydning for å opprettholde bosettingen og for å legge til rette for en utvikling i de enkelte bygdene.

Nøkkeltall – faktatall og målekart for planperioden

Faktatabell (KOSTRA)	Sør-Aurdal			Kommune-gruppe	Oppland	Landet u/Oslo
	2007	2008	2009			
Gang- og sykkelvei i km som er et kommunalt ansvar pr. 10 000 innb.	16	19	19	15	13	12
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste	23,9	23,9	25,7	58,8	67,2	82,5
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning Enhet : Prosent	23,6	24,3	24,4	61,3	66,7	82,2
Andel av de kommunale vannverkene som har sikkerhets- og beredskapsplan Enhet : Prosent	0	66,7 ¹⁾	66,7 ¹⁾	90,7	73,8	86,4
Energikostnader for kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter, konsern		152	154	117	128	113
Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter, konsern		77	59	94	80	113
Samlet areal på formålsbyggene kommunen eier i kvadratmeter per innbygger, konsern		5,9	6,7	5,9	4,9	4,7

1) prosess i gang for at vannverkene skal fylle Mattilsynets krav.

Utfordringer i planperioden

- En stram økonomi kombinert med kommunale anlegg som er i ferd med å forfalle og trenger både oppgradering og vedlikehold. Verdien på både bygg og anlegg reduseres betydelig dersom det ikke foretas større grep eller strukturendringer. I 2011 er det totalt ca. 1 mill til vedlikehold for alle kommunale bygg, ca. 150 000 mindre enn i budsjettet for 2010.
- Rekruttering er en betydelig utfordring innenfor renhold.
- Hovedavløpsrensaneanlegget vårt i Bagn og her har vi betydelige problemer med å overholde renskrav, samt krav til tørrstoff innhold i slammet.

- Det jobbes samtidig med å øke andelen av kommunens befolkning som er tilknyttet kommunale VA anlegg. Dette vil kunne bedre kommunens miljø og økonomi.
- Strømutgiftene har gått betydelig opp siste året, spesielt pga økte priser. Dette er også en stor utfordring pga uforutsigbarheten, både mht priser og forbruk. I budsjett 2011 utgjør strømutgiftene ca. 5,5 mill, og det er ca. 2 mill høyere enn budsjettet i 2010.
- Leieinntektene er redusert med ca. 170 000 pga to kommunale hus som er solgt og rekkehusene som er planlagt å omdisponere i løpet av 2011. Samtidig er det lagt inn i budsjettet at noen boliger vil stå tomme gjennom året, både på omsorgsleiligheter og vanlige utleieboliger.
- I 2009 ble det gjort en opprusting av flere kommunale veier. Med dagens budsjett vil standarden på veiene reduseres i stor grad og det vil bli betydelig mer kostbart å få standarden tilbake til ett riktig nivå. Midlene som er avsatt til sommervedlikehold er langt under halvparten av den summen som burde brukes for å holde veiene i forsvarlig stand.

Brukerperspektivet	Datakilde	Status 2010	Mål 2011	Mål 2014
Kommunale bygg - Energibruk (elektrisitet og fossil olje) pr m ² i kommunal bygningsmasse skal reduseres med 15 % i forhold til 2006	Klima og energiplan	ny	5 %	15 %
Vann: vannprøvene skal vise tilfredsstillende resultater for alle vannverkene når det gjelder e.coli bakterier, fargetall og PH.	Vannverksregister		100 %	100 %
Avløp: bedring i overholdelse av rensekrav for største avløpsanlegg i kommunen.	Årsrapport for rensesanlegget utarbeidet av DiO	3 prøver som ikke overholder rensekrav for tot.P	2 prøver som ikke overholder rensekrav for tot.P	0 prøver som ikke overholder rensekrav for tot.P
Informasjon: Er du fornøyd med informasjonen du får fra vann og avløpsetaten i kommunen?	Brukerundersøkelsen	ny	3,5	4,2
Veier: Andel kommunale veier og gater med fast dekke.	Kostra	53,2	53,2	53,2

Medarbeiderperspektivet	Data-kilde	Status 2010	Mål 2011	Mål 2014
I hvilken grad tror du din arbeidsplass har et godt omdømme blant innbyggerne i kommunen?	Medarbeider-Undersøkelsen (1-6)	4,4	4,6	4,8
I hvilken grad får du tilstrekkelig informasjon til å kunne gjøre en god jobb?	Medarbeider-Undersøkelsen (1-6)	4,5	4,7	4,9
Mener du at du har tilstrekkelig kompetanse til å utføre dine arbeidsoppgaver?	Medarbeider-Undersøkelsen (1-6)	4,8	4,9	5,0

Økonomiperspektivet (Tall i 1000 kr.)	Datakilde	Status 2010	Status 2011
Avvik mellom budsjett og regnskap utgifter (positive tall = mindre forbruk)	Regnskap		
Avvik mellom budsjett og regnskap inntekter (positive tall = mer inntekter)	Regnskap		

Investeringsprogram

Samlet oversikt investeringsprosjekter

Tiltak (beløp i 1000 kr.)	Forrige år	2011	2012	2013	2014
Bygg – rehabilitering og nybygg					
SAUS, planlegging/rehabilitering	4 500	2 250			
Bagn skule, utvidelse	2 500	200			
Reinli barnehage	500				
Opprusting Hedalen b/u skole		300			
Dagsenter psykisk helsearbeid		200			
Forsterket bolig		10 500			
Trappeheis Begnadalen helsestasjon		200			
Energijøkonomisering		1 450	2 000	2 000	
Utstyr					
Felles IKT Valdres	477				
IKT-plan skolene	300				
Geodataplan	280	280	280	280	280
Vann, avløp, samferdsel					
Avløp, hovedplan	250	300	100	100	100
Bagn renseanlegg		1 900			
Adresseringsprosjekt		400	300	300	
Leite bru			1 500		
Vann, hovedplan/internkontroll	250	300			
Trafikksikkerhetsplan	70				
Sum tiltak	9 127	18 280	4 180	2 680	380

Kommentarer

SAUS, planlegging/rehabilitering

Prosjektet er en oppfølging av gjeldende økonomiplan, og omfatter renovering av C-blokka med utvidelse av garderobeanlegget og oppgradering av musikkavdelingen. Innspillet er fra 2006 fra samarbeidsutvalg SAUS, og det har også vært diskutert påbygging/ombygging i samarbeid med Bagn Idrettslag. Debatt om skolestruktur og liten kapasitet i administrasjonen gjør at det har skjedd lite i 2010. Er nå meldt inn til OFK som tippemiddelprosjekt. Prosjektet kan også være aktuelt for tilskudd fra ENOVA. Videre oppfølging av prosjektet må skje ved nærmere konkretisering av behov og planlegging i forhold til dette.

Bagn skule

Elevene i Reinli ble flyttet til Bagn skule fra høsten 2010, dette medførte også flere lærere ved Bagn skule. Det er derfor behov for å legge til rette for bedre toalettforhold og arbeidsplasser for lærerne. Dette ordnes på en mest mulig praktisk og billig måte. Ved tilsyn fra Valdres brannforebyggende er det lenge gitt pålegg om å etablere rømningsveg. Dette kan billigst ordnes ved utvendig trapp.

Opprustning av Hedalen barne- og ungdomsskole

Bygningsmessige arbeider for å ruste opp Hedalen skole. Eksempelvis fyller ikke kjøkkenet tidens krav. Det er videre betydelige energikostnader å spare ved å skifte til mer energivennlige vinduer. Medfinansiering fra ENOVA kan være aktuelt og vil bli omsøkt.

Tiltaket skal utføres i nært samarbeid med Hedalen skoles venner og det er stilt i utsikt betydelig dugnadsinnsats og penger fra enkeltpersoner, næringsliv, lag og organisasjoner.

Dagsenter psykisk helsearbeid

Bygningsmessig tipsning for å gjøre tidligere Bagn barnehage bedre egnet til lokale for psykisk helsearbeid. Det skal bl.a. tilrettelegges et kjøkken som en del av opptreningstilbudet.

Boliger for miljøarbeidertjenesten

Det vises til vedtak i kommunestyret 10.06.10 der det ble vedtatt å bygge om Rekkehuset til leiligheter for miljøarbeidertjenesten. I vedtaket ble det samtidig tatt med et ønske om også å vurdere et nybygg som et alternativ. Dersom en velger å bygge nytt får en et framtidsrettet bygg tilpasset brukernes behov. Administrasjonen har vurdert totalt 5-6 alternativ. Denne prosessen er ikke helt avsluttet, men en vurderer bygging i tilknytning til tidligere Bagn barnehage som et aktuelt alternativ. Dette gir lokalisering i tilknytning til aktivitetstilbud og nær Bagn sentrum. Kommunen eier arealet og det er relativt enkel tilknytning til vann og avløp.

Begnadalen helsestasjon

Etablere trappeheis for å sikre tilgang for bevegelseshemmede. Jfr. tidligere behandlinger. Tiltaket kan være en "mellomløsning" for til en viss grad å tilfredsstille lovens krav om tilgjengelighet / universell utforming. Selv om investeringstiltaket gjennomføres er det for 2011 ikke rom for ressurser i driftsbudsjettet til å betjene helsestasjonen.

Energiøkonomisering

Ved etterisolering, mer tidsmessig ventilasjon, energivennlige vinduer og andre tiltak på kommunale bygg, så er det mye å spare når det gjelder energikostnader. Medfinansiering fra ENOVA kan være aktuelt og vil bli omsøkt.

Geodataplan

Pågående prosjekt, årlig kostnad kr 280 000.

Avløp, hovedplan

Etablere fjernovervåking på renseanlegg og avløpsnett for å sikre bedre drift og spare lønnskostnader ved tilsyn særlig utenfor arbeidstid.

Bagn renseanlegg

Avvanningsskrue/sentrifuge må installeres, ellers får vi antakelig ikke levert slammet vårt fordi det er altfor vått med dagens løsning. Dekanteringsstrinn er også nødvendig. Ny ristgodsvasker bedrer miljøet og minker avfallet som leveres til VKR, dvs det er også noe å spare på dette. Driftsassistenten i Oppland (DIO) har startet arbeidet med å lage en plan for hva som må gjøres på renseanlegget for at det skal kunne brukes i 10-15 år til. Her kan det bli ytterligere kostnader i økonomiplanperioden.

Adresseringsprosjektet

Adresseringsprosjektet ble vedtatt i kommunestyresak 011/10. I saksframlegget var det antydnet at ca 230 veger skulle få vegnavn/-skilt med en kostnadsramme på ca. kr. 1.000.000 fordelt over 3 år. Noe nøyaktig tall er det vanskelig å få fram før vi har laget en egen detaljert skiltplan. Antar at det i en del vegkryss er fundament og stolper som kan benyttes. Oppsetting av nye

skiltfundamenter og stolper vil være en oppgave som vi utlyser på anbud. Å montere alle skilt er en oppgave som drift- og vedlikeholdsavdelingen kanskje kan utføre.

Kommunale vegger - Leite bru

Leite bru er nå stengt. I forbindelse med planarbeide for E16 så har kommunen, Vegvesenet og Oppland fylkeskommune initiert en sammenhengende veg på østsiden av Begna. I sitt forslag til finansiering har Vegvesenet lagt inn midler til delfinansiering av ny/opprustet Leite bru. Dette forutsetter medfinansiering fra fylkeskommunen og Sør-Aurdal kommune. Også styret for vegen Ødegården-Leite og andre oppsittere har engasjert seg i saken, og har i brev til kommunen stilt seg positive til at brua tas i bruk igjen og bl.a. påpekt at brua må kunne brøytes vinterstid og være farbar med kjøretøy.

Vann, hovedplan

Videre utbygging av fjernovervåking på kommunenes vannforsyning for å sikre bedre drift og spare lønnskostnader ved tilsyn særlig utenfor arbeidstid.

Trafikksikkerhetsplan

Gjelder midler som ble bevilget i 2008. Trafikksikkerhetstiltak ved Hedalen skole gjenstår nå, det andre er fullført. Det vil bli søkt Oppland fylkeskommune om medfinansiering.

Finansiering av investeringer

Budsjettskjema 2A - investering (Tall i 1000 kr.)	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Investeringer (Sum skjema 2B)	7 492	9 551	19 204	4 604	3 104	804
Utlån og forskutteringer	0	400	400	0	0	0
Avdrag på lån	264	286	286	0	0	0
Avsetninger	0	0	0	0	0	0
Årets finansieringsbehov	7 757	10 237	19 890	4 604	3 104	804
Finansiert slik:						
Bruk av lånemidler	-6 031	-9 527	-13 340	-2 724	-1 312	-100
<i>Herav:</i>						
<i>Lån til videreutlån (Husbanken)</i>	<i>0</i>	<i>-400</i>	<i>-400</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Lån med rentekompensasjon</i>	<i>-1 000</i>	<i>-7 000</i>	<i>-2 530</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Lån til investeringer VAR</i>	<i>-2 882</i>	<i>-500</i>	<i>-2 500</i>	<i>-100</i>	<i>-100</i>	<i>-100</i>
<i>Lån til andre investeringer</i>	<i>-2 149</i>	<i>-1 627</i>	<i>-7 910</i>	<i>-2 624</i>	<i>-1 212</i>	<i>0</i>
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-95	0	-1 000	-1 000	-1 000	0
Tilskudd til investeringer	-666	0	-4 340	-456	-368	0
Mottatte avdrag på lån/refusjoner	-243	-286	-286	0	0	0
Andre inntekter	0	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	-7 034	-9 813	-18 966	-4 180	-2 680	-100
Overført fra driftsbudsjettet	-701	-424	-924	-424	-424	-704
Bruk av avsetninger	-22	0	0	0	0	0
Sum finansiering	-7 757	-10 237	-19 890	-4 604	-3 104	-804
Udekket (-)/udisponert	0	0	0	0	0	0